

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

FAKULTA SOCIÁLNÍCH VĚD

Institut mezinárodních studií

Eva Fejerová

**Příčiny konfliktů mezi Afroameričany a
Korejci žijícími v USA v 80. a 90. letech 20.
století**

Bakalářská práce

Praha 2011

Autor práce: **Eva Fejerová**
Vedoucí práce: **Mgr. Jana Sehnálková**
Rok obhajoby: **2011**

Bibliografický záznam

Fejerová, Eva, *Příčiny konfliktů mezi Afroameričany a Korejci žijícími v USA v 80. a 90. letech 20. století*, Praha: Univerzita Karlova, Fakulta sociálních věd, Institut mezinárodních studií, 2010. 61 s. Vedoucí bakalářské práce Mgr. Jana Sehnálková.

Abstrakt

Předkládaná bakalářská práce zkoumá příčiny konfliktů mezi dvěma americkými etnickými menšinami – Afroameričany a Korejci žijícími v USA. Problémy v soužití těchto dvou skupin bylo možné sledovat v průběhu 80. a 90. let 20. století v téměř všech amerických velkoměstech. Práce začíná krátkou charakteristikou konfliktů mezi skupinami, posléze jsou představeny a diskutovány mediální interpretace konfliktů a médií vytvořené společenské konstrukty obou skupin. Analytická část používá různé přístupy k vysvětlení napětí mezi Afroameričany a Korejci. Nejprve zkoumá běžné denní zkušenosti vzájemného setkávání obou skupin v obchodech Korejců v afroamerických sousedstvích. Tyto zkušenosti odhalují základní aspekty problémů v jejich soužití. Pro hlubší porozumění příčinám těchto problémů práce zkoumá psychologický proces vytváření negativních stereotypů, teorii „zprostředkovatelské menšiny“ (společensko-strukturální a ekonomická teorie) a ideologickou, mocenskou a podnikatelskou motivaci organizátorů proti-korejských protestů. Práce dochází k závěru, že napětí mezi skupinami je udržováno negativními stereotypy o druhém etniku členy obou skupin, ekonomickými tenzemi mezi oběma skupinami, způsobenými odlišným ekonomickým postavením (obchodník-zákazník), špatnými zkušenostmi Korejců s trestnou činností Afroameričanů a odlišnými sociálními normami pro vztah prodejce-zákazník. Práce však upozorňuje také na roli organizátorů černošských protestů, kteří v boji o moc neváhali použít ideologii černošského nacionalismu, skrze kterou mobilizovali podporu Afroameričanů proti Korejcům. Sledováním vlastních zájmů tak mnozí vůdci protestů konflikt záměrně rozdmýchávali.

Abstract

This bachelor's thesis aims to examine the causes behind conflicts between two American ethnic minority groups – African Americans and Korean Americans. Problems between the members of these two groups were observed in all America's large cities in the 1980s and 1990s. The thesis begins with a short overview of the characteristics of the conflicts between the two groups. Subsequently, the media constructions and explanations of the conflicts are presented and discussed. The analytical part seeks to examine various approaches to explaining the tensions between African Americans and Koreans. It begins with examination of the common daily experiences of the two groups in Korean American stores in African American neighbourhoods that unveils the basic aspects of problematic co-existence between them. Next, the thesis examines the psychological process of negative stereotyping, the *Middlemen minority theory* (a socio-structural and economic theory), and the ideological, political and entrepreneurial motivations of the leaders of the anti-Korean protests to explain the likely causes of the tensions between Koreans and African Americans. The thesis concludes that the tensions between the groups were primarily caused by negative stereotypes of the other ethnicity, economic tensions between the different status groups (merchant-customer), bad experience of Koreans with African American criminality, and different norms of social exchange in merchant-customer relation. The thesis however also explains the tensions in terms of power struggle, as it points out the importance of African American activists, who used the ideology of Black Nationalism as a tool of mobilization of African American support against Koreans for the purpose of promoting their own control and influence over the primarily black neighbourhoods.

Klíčová slova

Korejci v USA, Afroameričané, konflikty, stereotypy, vzorová menšina, černošský nacionalismus

Keywords

Korean American, African American, conflicts, stereotypes, Model minority theory, Black Nationalism

Rozsah práce: 97 937 znaků

Prohlášení

1. Prohlašuji, že jsem předkládanou práci zpracovala samostatně a použila jen uvedené prameny a literaturu.
2. Prohlašuji, že práce nebyla využita k získání jiného titulu.
3. Souhlasím s tím, aby práce byla zpřístupněna pro studijní a výzkumné účely.

V Praze dne 19. května 2011

Eva Fejerová

Poděkování

Na tomto místě bych ráda upřímně poděkovala vedoucí práce Mgr. Janě Sehnálkové za trpělivost, vstřícný přístup a především velkou pomoc při tvoření této práce. Můj dík patří i PhDr. Ondřeji Matějkovi za mnoho užitečných rad a postřehů.

PROJEKT BAKALÁŘSKÉ PRÁCE	
Jméno:	Eva Fejerová
E-mail:	fejerova.eva@seznam.cz
Semestr:	ZS
Akademický rok:	2010/2011
Název práce:	Příčiny konfliktů mezi Afroameričany a Korejci žijícími v USA v 80. a 90. letech 20. století
Předpokládaný termín dokončení (semestr, školní rok):	LS 2010/2011
Vedoucí bakalářského semináře:	Ondřej Matějka
Vedoucí práce (není povinné):	Jana Sehnalkova
Zdůvodnění výběru tématu práce (5 řádek):	Od poloviny 60. let 20. století proudily do Spojených států přistěhovalci z Asie, jejichž imigrace byla do té doby zanedbatelná. Příchod nových etnik začal trvale proměňovat demografii USA a přivodil mnohé nezamýšlené konsekvence, mezi nimi i v USA do té doby poměrně řídký fenomén konfliktů mezi minoritními etniky. S největší intenzitou se projeví na počátku 90. let v Los Angeles, a za hlavní aktéry bývají označováni Korejci a Afroameričané.
Předpokládaný cíl (5 řádek):	Práce si klade za cíl objasnit příčiny konfliktů mezi Korejci a Afroameričany, kteří vedle sebe žijí ve velkých městech Spojených států. Toho bude dosaženo analýzou vzájemných rasových stereotypů a předsudků, kulturních odlišností, vlivu majoritní bělošské populace na vytváření negativních názorů na druhé minoritní etnikum.
Základní charakteristika tématu (10 řádek):	Soužití Korejců a Afroameričanů zdánlivě nenasvědčovalo vypuknutí konfliktů, neboť se jedná o dvě poměrně uzavřené a sobě vzdálené komunity s rozdílným životním stylem, tradicemi a prioritami, mezi kterými není příliš mnoho styčných bodů, protože bydlí v oddělených čtvrtích a není mnoho příležitostí, při kterých by se střetávaly. I přes takovýto předpoklad se však v průběhu času jejich soužití vyvíjelo zcela opačným směrem. Setkávali se nejčastěji v chudých černošských čtvrtích, kde Korejci provozovali obchody a další podniky. Obě etnika měla tendenci interpretovat běžné neshody mezi zákazníkem a prodávajícím jako nepřátelské rasové zacházení z druhé strany. I když většina kontaktů probíhala klidným způsobem, docházelo i k bojkotům, hádkám, či fyzickým útokům. Největším a mediálně nejvíce prezentovaným konfliktem se pak staly "Red Apple Boycott" v New Yorku v roce 1990 a Los Angeleské nepokoje v roce 1992.
Předpokládaná struktura práce (10 řádek):	Představení nejčastějších teorií vysvětlujících konflikty mezi Afroameričany a Korejci. Objasnění přistěhovalectví Korejců do USA od 60. let 20. století, prozkoumání kontextu vzniku rasových konfliktů: zdůvodnění usazování se

Korejci v chudých černošských sousedstvích a zároveň zhoršení ekonomické situace Afroameričanů v 80. letech. Zkoumání různých aspektů Korejsko-černošských vztahů: Dopady vlivu Americké vojenské a mediální přítomnosti v Koreji - idealizování si bělochů a naopak přejímání rasových předsudků bělochů vůči černochům Korejci. Dopad hodnocení Korejců coby modelové menšiny bílými Američany na Korejce, Afroameričany a jejich vzájemné vztahy. Představení vzájemné denní interakce obou rasových skupin ve světle a priori negativních předsudků. Popis vzniku a průběhu největšího konfliktu mezi těmito dvěma etniky v průběhu losangeleských výtržností v roce 1992 a jejich mediální interpretace. Zhodnocení výstižnosti a omezení různých teorií.

Základní literatura (10 nejdůležitějších titulů):

- Bergesen, Albert, Herman, Max, „Immigration, Race and Riot: The 1992 Los Angeles Uprising”, *American Sociologist Review* 63, č. 1, (Únor 1998).
- Chang, Edward T. , „Building Minority Coalitions: A Case Study of Korean and African Americans“, *Korea Journal of Population and Development* 21, č. 1 (Červenec 1992).
- Jo, Moon H., „Korean Merchants in the Black Community: Prejudice Among the Victims of Prejudice“, *Ethnic and Racial Studies* 15, č. 3, (Červenec 1992).
- Kim, Nadia, „A View from Below: An Analysis of Korean Americans’ Racial Attitudes“, *Amerasia Journal* 30, č. 1 (2004).
- King-Kok Cheung, „(Mis)interpretations and (In)justice: The 1992 Los Angeles "Riots" and "Black – Korean Conflict"“, *MELUS* 30, č. 3, Personal and Political (Podzim 2005).
- Lee, Jennifer, „From Civil Relations to Racial Conflict: Merchant-Customer Interaction in Urban America“ *American Sociological Review* 67, č. 1, (Únor 2002).
- Park, Kyeyoung , „Use and Abuse of Race and Culture: Black – Korean Tension in America“, *American Anthropologist* 198, č. 3, (Září 1996).
- Pyke, Karen, „'The Normal American Family' as an Interpretive Structure of Family Life among Grown Children of Korean and Vietnamese Immigrants“, *Journal of Marriage and Family* 62, č. 1, (únor 2000).
- Kim, Nadia, „The Migration of White Racism to South Korea“ (příspěvek přednesený na Annual Meeting of the American Sociological Association, Boston, MA, 1-4. srpna 2008), 1 - 4.
- Kim, Nadia, *Bitter fruit: The Politics of Black-Korean Conflict in New York City*.

Podpis studenta a datum

Schváleno	Datum	Podpis
Vedoucí bakalářského semináře		
Garant oboru		

Obsah

Úvod	10
1. Konflikty mezi Afroameričany a Korejci	15
1.1 Charakteristika konfliktů.....	16
1.2 <i>Red Apple Boycott</i> v New Yorku	18
1.3 Losangeleské nepokoje roku 1992	19
2. Psychologický přístup k vysvětlení příčin konfliktů.....	23
2.1 Sřtět „vzorové menšiny“ a „městské spodiny“	23
2.2 Kritika mediální interpretace.....	25
2.3 Vzájemná stereotypizace.....	27
2.3.1 Spojování rasových a ekonomických aspektů soužití.....	27
2.3.2 Předsudky Korejců	30
2.3.3 Předsudky dovezené z Koreje	30
2.3.4 Předsudky Korejců vytvořené na základě zkušeností s černochoy v USA.....	32
2.3.5 Předsudky Afroameričanů	34
3. Strukturálně-ekonomický pohled na příčiny konfliktů	36
3.1 Teorie „zprostředkovatelské menšiny“	37
3.2 Aplikace teorie „zprostředkovatelské menšiny“ na případ korejských obchodníků	38
3.2.1 Vliv bělošské dominantní skupiny	39
3.2.2 Korejské podniky v chudých afroamerických čtvrtích	40
3.2.3 Další rysy Korejců jako „zprostředkovatelské menšiny“	44
3.3 Příčiny konfliktů a jejich důsledky podle teorie „zprostředkovatelské menšiny“	45
4. Vysvětlení příčin konfliktů z pohledu mocenského boje	48
4.1 Ideologie černošského nacionalismu.....	48
4.2 Využití ideologie černošského nacionalismu k dosažení osobních cílů	51
4.3 Newyorský <i>Red Apple Boycott</i>	52
4.3.1 Záměry radikálních nacionalistů: Důstojnost a komunitní kontrola v New Yorku	54
4.3.2 Boj o politické vedení v New Yorku	55
Závěr.....	57
Summary.....	60
Seznam použitých pramenů a literatury	62

Úvod

Americká veřejnost byla poprvé upozorněna na problematiku soužití Afroameričanů s korejskými přistěhovalci v roce 1990 díky medializaci šestnáct měsíců trvajícího bojkotu dvou korejských podniků Afroameričany v New Yorku. Největší multietnický konflikt v americké historii se odehrál v roce 1992 při tzv. losangeleských nepokojích, které Američany šokovaly svým rozsahem a ničivostí. Američané korejského původu a Afroameričané byli v tomto konfliktu médiem označeni za hlavní aktéry. Po těchto událostech si média čím dál více všimla případů skupinových konfliktů mezi Korejci a Afroameričany v různých koutech USA. Americká veřejnost i akademici začali s velkým zájmem diskutovat tento do té doby ne příliš reflektovaný fenomén, stejně jako konfliktní soužití různých etnických menšin obecně.

Tato práce studuje společenský jev konfliktního soužití členů dvou amerických etnických menšin: Afroameričanů žijících v chudých centrech velkoměst a Korejců, kteří v centrech měst podnikali. Konflikty nabývaly různých podob, od osobních rozepří přes bojkoty korejských podniků Afroameričany až po otevřené násilí.

Vzhledem ke koncentraci korejských přistěhovalců ve velkých městech ke konfliktům docházelo primárně v metropolitních oblastech – práce se proto soustřeďuje na velkoměsta Los Angeles, New York a Chicago, kde ke konfliktům mezi Korejci a Afroameričany docházelo nejčastěji a kde je tento jev tedy nejlépe zdokumentován. Práce pokrývá časový úsek let 1980-1995, kdy byly střety mezi Korejci a Afroameričany nejčastější, nicméně pro vysvětlení některých jevů zachází i do období od roku 1965, kdy začali Korejci do USA masově přicházet.

Cílem práce je nalézt odpověď na otázku jaké byly příčiny konfliktů mezi Korejci a Afroameričany. Prozatím nebyla vytvořena ucelená teorie, která by uspokojivě vysvětlovala všechny aspekty konfliktů mezi těmito dvěma etniky.¹ Ve snaze o objektivitu, nezplošťování skutečnosti a zachycení mnoha vrstev tématu se argumentace práce nerozvíjí po jediné linii, nýbrž představuje tři hlavní vyzorované směry vědeckého zkoumání: přístup psychologický, strukturální a politický. Záměrem není pouze položit různé argumenty vedle sebe, ale naznačit, kde se doplňují a jak se vůči sobě navzájem vymezují a odporují si.

První kapitola charakterizuje konflikty mezi Korejci a Afroameričany, popisuje jejich četnost, rozsah, průběh a obvyklé události, které vedly Afroameričany

¹ Patrick D. Joyce, *No Fire Next Time: Black-Korean Conflicts and the Future of America's Cities* (2003: New York, Cornell University Press), 10.

k demonstracím a bojkotům korejských obchodů. Následující kapitoly přistupují k analýze jednotlivých teorií vzniku konfliktů mezi Korejci a Afroameričany. Nejprve je představena populární mediální interpretace, podle které byly příčinou střetů kulturní odlišnosti, které nakonec vedly ke střetu mezi „vzorovou menšinou“ a „městskou spodinou“. Dále je zkoumán charakter každodenních interakcí mezi etniky a posléze možné psychologické příčiny střetů, především negativní heterostereotypy. Třetí kapitola představuje strukturální vysvětlení konfliktů v celospolečenském kontextu, jež nabízí teorie „zprostředkující menšiny“. Tato teorie se pokouší objasnit příčiny konfliktů mezi různými etnickými a ekonomickými skupinami. Čtvrtá kapitola přináší politický pohled na problém, studuje aktivismus a organizaci bojkotů Afroameričany a představuje konflikty jako mocenský boj černošských skupin o neformální vedení černošské komunity. Pozornost je věnována využití ideologie černošského nacionalismu, konkrétně argumentů komunitní kontroly, pro vyvolání a udržení konfliktu s Korejci. V závěru jsou pak srovnány přínosy a slabiny jednotlivých přístupů a uveden vlastní názor autorky na příčiny konfliktů.

Po stránce metodologické lze práci považovat za přehledovou studii s analytickými prvky. Práce využívá několik metodologických postupů, předně kvalitativní přístup, neboť se pokouší o interpretaci ojedinělého fenoménu – vzniku konfliktů mezi Korejci a Afroameričany. Výzkum neslouží ke zobecnění či vytvoření obecné teorie, protože to ani není z povahy problému možné, jak bude v práci naznačeno. Z obecného hlediska se tato práce věnuje sociokulturním aspektům vývoje americké společnosti s historickým, ekonomickým a politologickým přesahem.

Zpracování tématu vychází především z analytických prací vědců, kteří se problémem zabývají z různých perspektiv a vnímají problém skrze prizma svého akademického oboru (psychologie, sociologie, ekonomie, antropologie, politologie). Vychází také z prací, které se věnují historii korejské menšiny v USA a ze sociologických a antropologických studií, které se zabývají konfliktním soužitím rozdílných etnik. Práce také pracuje se statistickými údaji, avšak statistiky týkající se korejské populace ve Spojených státech se spolehlivou výpovědní hodnotou neexistují. V práci uváděné statistiky proto vycházejí z výsledků výzkumů sociologů, kteří se problémem zabývají. Proto je třeba vzít v úvahu, že nemusí být zcela reprezentativní v celoamerickém kontextu, jedná se pouze o výsledky lokálních průzkumů v místech

s velkou koncentrací Korejců a zkoumané jevy se liší podle lokálně proměnných faktorů. Statistiky jsou tedy předkládány pro ilustraci.

Od 80. let 20. století se začaly objevovat akademické práce zkoumající fenomén napětí mezi americkými Korejci a Afroameričany. Největší množství prací vzniklo ve druhé polovině 90. let poté, co bylo toto téma medializováno skrze hojně zpravodajství o dvou největších projevech konfliktů mezi těmito etniky (Los Angeles 1992 a New York 1990-1991).

Problémem většiny dostupné literatury, že se jedná o případové studie či komparace (obvykle dvou největších konfliktů), a ne o analýzy v celoamerickém měřítku. Většina vědců ale zobecňuje svoje závěry na celý fenomén. Je nutno podotknout, že při srovnání případových studií je zřejmé, že jednotlivé kauzy vykazují podobný průběh, a proto se můžeme domnívat, že i jejich příčiny jsou podobné, avšak specifické faktory, které konflikt rozdmýchávají, se mohou lišit. Jako problematické se též ukázalo to, že většina autorů nečiní rozdíly mezi typy konfliktů: nerozlišují mezi příčinami osobních sporů a skupinových střetů a směšují je.

Dalším problémem je, že autoři, kteří se konfliktem zabývají, mají tendenci soustředit se v konfliktu spíše na Korejce, protože převážná část z nich jsou akademici korejského původu. Střety mezi Korejci a Afroameričany jsou tak analyzovány převážně z korejského pohledu. Zatímco k pochopení postoje Korejců tak existuje množství materiálů, např. rozhovory s korejskými účastníky konfliktů, při zkoumání afroamerického chování si vědci obvykle vystačí se statistikami, průzkumy veřejného mínění či krátkými telefonickými dotazníky. Existují však výjimky, které jsou v práci též použity.²

Podstatným přínosem byla kniha politologa Particka D. Joyce *No Fire Next Time: Black-Korean Conflicts and the Future of America's Cities* vydaná v roce 2003. Autor na rozdíl od většiny ostatních akademiků neomezil svůj výzkum pouze na jedno či malý počet velkoměst, na krátké časové období či nejznámější konflikty a informace o výskytu sporů nečerpal pouze z jednoho či několika největších periodik, ale pro zjištění míry a četnosti konfliktů provedl rozsáhlou analýzu velkého počtu měst i lokálních novin. Z výsledků jeho výzkumu je čerpáno především v první kapitole. Joyce

² Claire Jean Kim, *Bitter Fruit: The politics of Black-Korean Conflict in New York city*, (New Haven: Yale University press, 2000), Patrick D. Joyce, *No Fire Next Time.*, Heon Cheol Lee, „The Dynamics of Black-Korean Conflict: A Korean American Perspective“, in *Koreans in the Hood: Conflict With African Americans*, ed. Kwang Chung Kim (Baltimore: The Johns Hopkins University Press, 1999).

je také jedním z mála autorů, kteří zkoumali politická a ideologická stanoviska černošských účastníků konfliktů.

V oboru uznávaný a i v ostatních uváděných zdrojích často citovaný je Pyong Gap Min a jeho kniha z roku 1996 *Caught in the Middle: Korean Communities in New York and Los Angeles*. Min velice dobře popisuje strukturální pozici korejských obchodníků, kteří jsou „chyceni“ mezi bělošskou většinou a afroamerickou menšinou, a vysvětluje, proč právě toto postavení je zdrojem konfliktů.

Knihou *On My Own: Korean Businesses and Race Relations in America* z roku 1997 od korejského profesora sociologie In-Jin Yoona poskytuje k tématu podnikatelské činnosti Korejců v USA nejobsáhlejší faktografii s velmi kvalitní interpretací trendů a logickou a podloženou argumentací, a proto byla velmi užitečná.

Knihou *Blue Dreams: Korean Americans and Los Angeles Riots* antropoložky Nancy Abelmannové a sociologa Johna Lie z roku 1997 je založena především na detailních rozhovorech autorů s přímými účastníky losangeleských nepokojů z roku 1992. Autoři stejně jako respondenti zpochybňují mediální interpretace konfliktu jako střetu „modelové menšiny“ a „městské spodiny“ a vyvrací tyto společenské konstrukty, do kterých byli Korejci a Afroameričané zařazováni.

Velkým přínosem byl také sborník z roku 1996 *Koreans in the Hood: Conflict with African Americans* editovaný sociologem Kwang Chung Kimem. Jeho předností je, že přináší případové studie jedenácti autorů, a přibližuje mimo jiné konflikty v Chicagu (New York a Los Angeles jsou pro největší rozsah konfliktů nejvíce zkoumané i všemi ostatními autory). Kromě nejčastějších psychologických a strukturálních vysvětlení, která čerpají i z výše uvedené Minovy knihy, přináší také politický přístup k tématu v příspěvku Heon Cheol Leea, který konflikty interpretuje především jako snahu různých skupin Afroameričanů o posílení svého vlivu v komunitě.

Jako pokračování černošského politického boje proti rasové diskriminaci vnímala největší newyorský bojkot socioložka Claire Jean Kimová. Její kontroverzní kniha *Bitter Fruit: The Politics of Black-Korean Conflict in New York City* z roku 2000 se ostře vymezuje proti strukturálnímu a psychologickému přístupu a jako jediná přináší citace z rozhovorů s černošskými účastníky bojkotů. Dílo je provokativní, protože autorka tvrdí, že pravou příčinou konfliktů nejsou Korejci ani černoši, nýbrž opresivní bělošský systém, který i nadále determinuje podřadnost a nadřazenost skupin v americké společnosti pomocí „barvoslepé řeči“. Tento argument není v práci

zohledňován, protože se jeví jako nedostatečně podložený, ale dílčí analýzy chování účastníků konfliktů jsou hodnověrné.

V práci jsou využity i zdroje z databází EBSCO (www.ebsco.com), PROQUEST (www.proquest.com) a JSTOR (www.jstor.org), jako například studie Jennifer Leeové „From Civil Relations to Racial Conflict: Merchant-Customer Interaction in Urban America”, uveřejněná v roce 2002 v *American Sociological Review*. Článek „The Migration of White Racism to South Korea“ od Nadiy Kimové byl velmi nápomocný pro pochopení předsudků Korejců vůči černochům; jasně totiž popisuje šíření americké kultury, hodnot a rasismu v Jižní Koreji skrze americká média po druhé světové válce. Taktéž článek z *Ethnic and Racial Studies* od autora Moon H. Jo „Korean Merchants in the Black Community: Prejudice among the Victims of Prejudice” pomohl k pochopení utváření stereotypů mezi dvěma etniky.

Na závěr si dovolím uvést několik poznámek k terminologii: slova jako *černoch*, *Afroameričan*, *běloch*, *Asijec*, *rasa* a *etnicita* jsou používána ve zcela neutrálním významu a nenesou v sobě žádné negativní rasové konotace. Vyjadřují pouze zjevnou fyzickou odlišnost obyvatel USA a jsou přejímány z použité literatury, jejíž autoři se důsledně snaží o akademickou nezájatost a objektivitu. Téměř všichni autoři užívají výrazů *African American* a *black* jako synonym bez záměru snižovat lidskou hodnotu afroamerických obyvatel USA. Jsou-li nějaké výrazy uvedeny v uvozovkách, jedná se o ideologicky zabarvenou či ironickou interpretaci reality jednou ze zúčastněných stran v konfliktu (např. označování bělošských podnikatelů Afroameričany jako „bělošských vykořisťovatelů“ v černošských sousedstvích).

Veškeré citace, případně parafráze, pokud není uvedeno jinak, jsou přeloženy autorkou této práce.

1. Konflikty mezi Afroameričany a Korejci

První kapitola popisuje charakter konfliktů mezi Korejci a Afroameričany. Konflikty se v 90. letech 20. století dostávaly do amerického povědomí nejprve skrze média. Americké zpravodajské agentury však obvykle podávaly značně zjednodušený a zkreslený obraz konfliktů. Taková zjednodušení jsou patrná na první pohled - už pojmenování „konflikty mezi Afroameričany a Korejci“ by svádělo k mylné představě, že každý americký Korejec a každý Afroameričan smýšlel o členech druhé etnické skupiny jako o svých úhlavních nepřátelích.³ Korejci žijící v USA stejně jako Afroameričané tvoří dvě heterogenní skupiny s různým ekonomickým a společenským postavením, vzděláním, zájmy a cíli. Je třeba zdůraznit, že práce je zaměřena na ty členy obou etnických skupin, kteří se denně setkávali v chudých čtvrtích center amerických velkoměst, a to z toho důvodu, že Afroameričané zde bydleli a Korejci podnikali v obchodě a službách. I mezi těmito Afroameričany a Korejci však přirozeně existovala názorová diverzita a práce žádným způsobem netvrdí, že na konfliktech participovali všichni obyvatelé lokalit. Je velice těžké zjistit, jak velká část Afroameričanů byla v konfliktech skutečně zapojena, nebo s nimi souhlasila, protože je k dispozici jen velmi málo průzkumů mezi Afroameričany na toto téma. Jeden z nich, provedený sociologem Pyong Gyap Minem při největším newyorském bojkotu dvou korejských obchodů ukázal, že pouze 27 % černošských respondentů z černošských sousedství v New Yorku tento bojkot podporovalo. Pouze 14 % respondentů souhlasilo, že by se u Korejců nemělo nakupovat. To naznačuje, že převládající postoj černochoů vůči Korejcům nebyl odmítavý.⁴ Média však vytvořila svým zpravodajstvím, kdy poukazovala na etnicitu participujících, zavádějící obraz střetu dvou celých komunit. Pojmenováním „černošsko-korejský“ konflikt také vnucovala jeho příčinu – rasovou nesnášenlivost. Tato interpretace vzniku konfliktu bude rozebrána v 2. kapitole.

³ Nancy Abelmann a John Lie, *Blue Dreams: Korean Americans and Los Angeles riots* (Cambridge: Harvard University Press, 1997): 159 – 160.

⁴ Pyong Gap Min, *Caught in The Middle: Korean Communities in New York and Los Angeles* (Berkeley: University of California Press, 1996). 97-8.

1.1 Charakteristika konfliktů

Ke zjištění četnosti a rozsahu konfliktů mezi Korejci a Afroameričany provedl Patrick D. Joyce analýzu mediálního zpravodajství z let 1980-1995.⁵ Většina incidentů z Joycem sledovaného období proběhla před losangeleskými nepokoji z roku 1992,⁶ i když teprve po nich se jim začalo dostávat celoamerické publicity. Média samozřejmě neinformovala o každém sporu mezi zákazníkem a prodávajícím, informovala však o incidentech delšího trvání, které nejčastěji probíhaly formou bojkotů korejských podniků Afroameričany. Mezi lety 1980 a 1995 došlo v třinácti⁷ z devětatřiceti Joycem sledovaných měst k čtyřiceti bojkotům. Byly vedeny proti jednomu či několika obchodům najednou, blešímu trhu, či celému korejskému obchodnímu domu. Některé byly spuštěny⁸ zprávami o násilí mezi černošským zákazníkem a korejským prodávčem. Začátky konfliktů často probíhaly jako podle šablony: Prodávající v korejském obchodě nařkl nakupujícího Afroameričana z pokusu o krádež a ten naopak argumentoval tím, že byl napaden.⁹

V jiných případech začali Afroameričané bojkotovat korejské obchody bez počátečního incidentu mezi zákazníkem a prodávčem na protest proti příliš vysokým cenám (pokud byli protestujícími zákazníci), proti příliš nízkým cenám (pokud byli protestujícími konkurenční černošští prodáváci), proti nezdvořilému zacházení prodavačů se zákazníky, proti prodeji alkoholu v sousedství, které už bylo přesycené obchody s alkoholem. Dalším důvodem mohlo být, že Korejci odmítali přispívat k rozvoji černošské komunity, ve které pracovali a ze které podle Afroameričanů jen odnášeli peníze. Charakteristické pro bojkoty bylo, že se požadavky protestujících v téměř všech případech stupňovaly.¹⁰

Protesty zprvu většinou probíhaly formou nenásilných demonstrací a pochodů a byly vedené členy černošských lokálních organizací. Některých se účastnili i

⁵ Joyce analyzoval co možná největší objem periodik, proto lze výsledky jeho výzkumu považovat za nejspolehlivější, co se četnosti a charakteru konfliktů týče. Joyce, *No Fire Next Time*, 18.

⁶ V literatuře: „Los Angeles riots“ obvyklý název konkrétních nepokojů z roku 1992, které vypukly v reakci na rozsudek vynesený nad Rodney Kingem. Podobně se stal pojmem „Red Apple Boycott“, který lze překládat jako „Bojkot potravin Červené jablko“. Tento název bojkotu je však na rozdíl od výrazu „losangeleské nepokoje“ poměrně krkolomný, a proto název bojkotu autorka ponechává v původní anglické verzi.

⁷ Atlanta, Berkeley, Chicago, Dallas, Fort Worth (Texas), Indianapolis, Inglewood (Kalifornie), Los Angeles, Miami, New York, Orlando, Philadelphia, Washington. Joyce, *No Fire Next Time*, 12.

⁸ V textu jsou zmiňovány i některé okamžité spouštěče dlouhodobějších konfliktů (např. spor mezi zákazníkem a prodávajícím o cenu zboží). Tyto události nejsou v práci považovány za příčiny konfliktů mezi zkoumanými skupinami a jejich uvedení logicky patří do popisu konfliktů.

⁹ Joyce, *No Fire Next Time*, 13.

¹⁰ Ibidem, 12-13.

afroameričtí pastoři, jiné organizovali studenti. Jen v jediném případě se protestů účastnila i odnož tradiční černošské organizace bojující za občanská práva, Národní asociace pro pokrok barevného obyvatelstva (NAACP).¹¹ Protesty před obchody mohli spontánně začít obyvatelé dané čtvrti, protože byli vyburcováni zprávami o napadení nebo urážení černocha Korejcem a následnými pocity křivdy.¹²

Počet účastníků s průběhem bojkotu kolísal, v průběhu týdne se obvykle účastnilo jen několik aktivistů, pouze výjimečně dosahovala účast nad 100 lidí. Účastníky bojkotů obvykle nebyli spontánně protestující obyvatelé sousedství, ale členové místních organizací a k bojkotům byli mobilizováni.¹³ Místní asociace reprezentující korejské obchodníky se snažily vyjednávat s protestujícími o ukončení bojkotů a v několika případech organizovaly mezi krajany finanční sbírky na podporu postižených obchodníků. I některé místní organizace Afroameričanů se snažily podílet na vyřešení sporů. Asi v polovině případů se pokoušeli zprostředkovat řešení státní činitelé, především starostové či členové městských rad. Délka bojkotů se značně lišila; některé trvaly jeden či dva dny, nejdelší *Red Apple Boycott* v New Yorku trval déle než rok. Průměrná délka byla zhruba padesát dní. Nejčastěji byly bojkoty ukončeny díky dohodě mezi znesvářenými stranami. Obvykle to znamenalo, že Korejci najali černošské zaměstnance, přislíbili finanční podporu černošským komunitám či změnili způsob fungování podniku. Bojkoty také někdy končily z důvodu finančních nesnází vlastníka obchodu, který jej buď zavřel, nebo prodal.¹⁴

Tisk informoval o šestašedesáti násilných incidentech v šestnácti¹⁵ z třiceti devíti Joyce sledovaných měst. Mnohé z nich se přirozeně kryly s místy, kde docházelo k bojkotům. V jedenácti případech se jednalo o trestné činy proti majetku (krádeže, výtržnosti nebo vrhání zapálených předmětů) a pětapadesátkrát došlo k napadení osoby. Dvě napadení skončila smrtí Korejce. Došlo i ke střelbě a v převažujícím množství případů byli střelci Afroameričané.¹⁶

Tento výčet konfliktů práce nepovažuje za kompletní, ale spíše reprezentativní přehled střetů v celoamerickém kontextu. Joyce sebraná data komentuje s tím, že ke konfliktům mezi Korejci a Afroameričany docházelo na více místech a čteněji, než se

¹¹ NAACP: National Association for the Advancement of Colored People.

¹² Joyce, *No Fire Next Time*, 87, Yoon, *On My Own*, 182.

¹³ Joyce, *No Fire Next Time*, 14.

¹⁴ Ibidem, 16.

¹⁵ Atlanta, Baltimore, Berkeley, Boston, Chicago, Dallas, Fort Worth, Inglewood, Long Beach, Los Angeles, New York, Orlando, Philadelphia, San Francisco, Tacoma, Washington. Joyce, *No Fire Next Time*, 16.

¹⁶ Joyce, *No Fire Next Time*, 16-17.

všeobecně myslí. Podotýká ale, že to neznámá, že by se běžně vyskytovaly v jejich denním soužití. Obzvláště výjimečné pak byly případy kolektivního násilí.¹⁷

Sociolog Kwang Chung Kim pozoroval, že konflikty vždy probíhaly v jedné ze tří forem: hromadné násilí, bojkoty nebo osobní spory. Všechny tyto formy se podle něj vyznačovaly čtyřmi shodnými rysy. Zaprvé tím, že se odehrávaly mezi jasně vymezenými skupinami lidí. Hranice jsou zřetelně formulované etnicky i rasově, skupiny jsou často odděleny i místem bydliště a zároveň mají rozdílné ekonomické role: zaměstnavatelé versus zaměstnanci či obchodníci versus zákazníci. Zadruhé, tyto konflikty se odehrávají v neinstitucionalizovaných podmínkách a tedy nepodléhají pravidlům, ustanoveným zvykům a jiným vnějším omezením, která by je regulovala. To, co je formuje, jsou naopak osobní anebo skupinové postoje, pocity a agrese jednotlivců nebo zainteresovaných skupin. Zatřetí, jelikož se konflikty obvykle neodehrávají v rámci institucí, do jejich průběhu zasahují nepředpokládané faktory, které na první pohled nemají přímou spojitost s původním stavem konfliktu. Mohou jimi být například osobní povaha jednotlivců, či politická pozice afroamerických vůdců bojkotů v černošských komunitách. Začtvrté, obě skupiny často přehánějí a zveličují prožitá poškození a nespravedlnosti způsobené druhou stranou – také proto, aby ospravedlnily sebe.¹⁸

1.2 Red Apple Boycott v New Yorku

Nejdelší a nejvyhrocenější bojkot proběhl v Brooklynu. Začal po incidentu mezi haitskou zákaznicí a korejským manažerem obchodu *Red Apple* 18. ledna 1990. Přesný průběh této události není znám: policisté našli zákaznici ležet na zemi. Hait'anka tvrdila, že ji Korejec fyzicky napadl poté, co odmítla zaplatit plnou cenu nákupu. Manažerova verze konfliktu zněla tak, že zákaznice úmyslně spadla na zem a odmítala vstát. Muž byl obžalován, ale v lednu 1991 byl obvinění zproštěn.¹⁹ Asi hodinu po incidentu se před obchodem začali spontánně srocovat lidé ze sousedství a protestovat proti údajnému „útoky Korejců na černošku“. Přestože se vedoucí představitelé zájmových organizací obou znesvářených stran společně snažili ujednat podmínky rychlého ukončení protestů, nepodařilo se jim to. S postupem času převzali organizační a ideologické vedení bojkotu radikální černošští aktivisté z černošského nacionalistického

¹⁷ Ibidem, 20.

¹⁸ Kim, „Conclusion“, 236-7.

¹⁹ Min, *Caught in the Middle*, 77–78.

hnutí *December 12th Movement*, kteří již vedli podobné akce v minulosti. Jejich přispěním se hlavní téma aktivit rozšířilo z protestů proti špatnému zacházení s černými zákazníky v boj Afroameričanů za ekonomickou kontrolu nad černošskými sousedstvími. Další témata, která se při akcích objevovala, bylo neadekvátní zastoupení Afroameričanů v politice, policejní brutalita vůči černošům a bělošský rasismus – témata, která mohla získat podporu a mobilizovat různé černošské skupiny, které nebyly přímo zainteresované na tomto konkrétním konfliktu. Vyhlášeným cílem akce byly trestní postih viníka a uzavření obchodu, formálně tedy ne boj proti Korejcům jako rasové skupině.²⁰

Ostatní Korejci se obávali z rozšíření bojkotů na další korejské podniky. Bojkoty podnítily etnickou solidaritu Korejců a do konfliktu se zapojovaly korejské organizace, které vybíraly materiální pomoc pro postižené obchodníky. Tím získával konflikt čím dál víc rasovou dimenzi a přestal být omezen na konkrétní dva bojkotované obchody.²¹ Majitelé je chtěli prodat, ale korejská komunita silně naléhala na jejich udržení.²² V konfliktu se posléze začalo jednat o to, která ze stran vydrží a vyhraje.²³ Bojkot byl ukončen až poté, co majitel, který byl zproštěn viny, svůj obchod prodal a odstěhoval se jinam.

1.3 Losangeleské nepokoje roku 1992

Losangeleských nepokojů se aktivně účastnili či do nich byli zataženi lidé všech etnických skupin: europoidní, Afroameričané, Hispánci i Asiaté. Přesto se o těchto konfliktech často hovoří jako o konfliktech černoško-korejských. Mnozí autoři²⁴ z této desinterpretace viní právě média.

Dne 16. března 1991 došlo mezi Soon Ja Du, manželkou majitele korejského obchodu s lihovinami *Empire Liquor* v South Central Los Angeles, a patnáctiletou Afroameričankou Latashou Harlinsovou k nedorozumění při placení za nákup. Odehrála

²⁰ Joyce, *No Fire Next Time*, 85-93.

²¹ Bojkot se rozšířil i na korejský obchod Church Fruits, který se nacházel naproti Red Apple a jehož majitel neměl do dne incidentu v Red Apple s majitelem druhého obchodu nic do činění, tyto obchody byly konkurenční. Ale zaměstnanec z Red Apple se běžel schovat před protestujícími do protilehlého Church Fruits, čímž způsobil, že si bojkotéři začali tyto dva obchody spojovat. Bojkot tak byl veden proti oběma. Min, *Caught in the Middle*, 77.

²² Joyce, *No Fire Next Time*, 93-96.

²³ Yoon, *On My Own*, 183.

²⁴ Abelmann a Lie, *Blue Dreams*. Kwang Chung Kim, *Koreans in the Hood*, Patrick D. Joyce, *No Fire Next Time*.

se hádka a rvačka, která vyvrcholila zastřelením černošky.²⁵ Policie prohlásila, že šlo o zabití, které nemělo rasový motiv, nýbrž k němu došlo kvůli sporu se zákazníkem.²⁶

Hned další den majitelé *Empire Liquor* zavřeli. Afroamerický starosta Los Angeles Bill Bradley se sešel s představiteli korejské i černošské komunity a bylo vydáno společné prohlášení, že čin je politováníhodný, ale neměl by být interpretován rasově. Napětí se jim však už nepodařilo utlumit, před zavřeným obchodem začaly demonstrace. Měsíc po zabití se objevilo asi deset odvetných akcí, které nebyly namířené jen vůči paní Du, ale i vůči jiným Korejcům. Jejich společným motivem bylo, stejně jako v New Yorku a předchozích bojkotech, získání ekonomické převahy Afroameričanů v jejich rezidenčních čtvrtích a volání po odchodu Korejců, kteří se nechovají k zákazníkům slušně.²⁷

V říjnu 1991 byl vynesena rozsudek a paní Du byla uznána vinnou z úmyslného zabití (ne vraždy). Hrozilo jí až 16 let vězení, nakonec ale byla propuštěna na kauci, porota totiž přihlédla k okolnostem případu a prostředí, kdy byl *Empire Liquor* opakovaně vykrádán a její syn zde byl ohrožován na životě. Paní Du navíc neustále tvrdila, že střelba byla nehoda. Výsledek soudního procesu však rozeznil černé aktivisty. Další vlnu hněvu rozdmýchalo listopadové snížení trestu paní Du na podmíněčný trest 5ti let bělošskou soudkyní Karlinovou.²⁸

Z policejních záznamů vyplývá, že od tragického incidentu v *Empire Liquor* prudce vzrostl počet trestných činů, které pramenily z rasové nenávisti. Zároveň a bez souvislosti s tímto případem probíhal dlouhodobý bojkot podniku korejského *John's Liquor* Afroameričany.²⁹

Do kontextu pozdějších Losangeleských nepokojů krom výše uvedeného incidentu patří také aféra a soudní proces týkající se incidentu mezi losangeleskou policií a afroamerickým řidičem Rodney Kingem. Třináct dní po zabití Harlinsové bílí policisté brutálně zmlátili Kinga za to, že jel příliš rychle. Podle výpovědí dalších Afroameričanů toto nebyl výjimečný případ, bílí policisté se k zadrženým černochům v Los Angeles chovali často násilnicky bez sebemenších postihů od nadřízených. Kingův případ je velmi důležitý, protože byl zachycen na videozáznamu a u soudu tak

²⁵ „Latasha Harlins“, AllExperts, internetová encyklopedie, http://en.allExperts.com/e/l/la/latasha_harlins.htm Staženo 29.4.2010.

²⁶ Yoon, *On My Own*, 184.

²⁷ Ibidem, 184-6.

²⁸ Joyce, *No Fire Next Time*, 143-145.

²⁹ Ibidem, 146-147.

mohl být předložen jasný důkaz o brutálním zacházení policie s černochoy a tedy o přetrvávající rasové diskriminaci.

Dne 29. dubna 1992 pak byl porotou skládající se výhradně z bělochů vynesena rozsudek nad bílými policisty - byli zproštěni viny.³⁰ Tento zjevně nespravedlivý rozsudek, který policisty, přes jejich naprosto nepřipustné chování ve službě a porušení zákona, osvobodil, vyprovokoval Afroameričany už několik minut po zveřejnění k hlasitým projevům nesouhlasu. Napadali bělošské, hispánské a asijské řidiče a jejich útoky se zaměřily i na korejské podniky. Při všech těchto akcích zaznívala jména Rodneyho Kinga a Latashy Harlinsové, protože na jejich případy se nahlíželo jako na ukázkou selhání amerického soudního systému. Korejské obchody nebyly náhodně rabovány rozbouřeným davem, ale byly úmyslně vybírány za cíle – byly označeny sprejem a pak zapáleny.³¹ Do rabování se vedle Afroameričanů k překvapení Korejců zapojili často i Hispánci.

Čtvrť Koreatown byla v centru nepokojů, a když korejská komunita pochopila, že policie jejich bezpečnost bránit nebude, zorganizovali Korejci vlastní domobranu a začali se ozbrojovat, aby bránili svůj majetek a životy.³²

Výtržnosti trvaly šest dní. Policie nebyla na nepokoje připravena, nebyla schopna adekvátně reagovat a výtržnosti se tak bez kontroly šířily.³³ Lidé i podniky v oblasti South Central Los Angeles se stali terčem výlevů černošské zloby. Afroamerický starosta Los Angeles Bill Bradley, požádal guvernéra Kalifornie o zásah Národní gardy a varoval občany, aby se nezdržovali na ulicích.³⁴ Až šestý den se policii a kalifornské Národní gardě podařilo obnovit pořádek.³⁵

Losangeleské výtržnosti z roku 1992 pravděpodobně představují nejhorší nepokoje v Americe 20. století, s více než 16 000 zatčenými, 2000 zraněnými, 500

³⁰Richard A Serrano, Tracy Wilkinson, „All 4 in King Beating Acquitted, Violence Follows Verdicts; Guard Called Out, Trial: Governor Deploys Troops at Mayor's Request after Arson, Looting Erupt. Ventura County Jury Apparently Was Not Convinced that Videotape Told the Whole Story“, *Los Angeles Times*, 30.4. 1992, http://articles.latimes.com/1992-04-30/news/mn-1891_1_king-beating/2. (staženo 19.3.2011).

³¹Joyce, *No Fire Next Time*, 149.

³²Ashley Dunn, „King Case Aftermath: A City In Crisis, Looters, Merchants Put Koreatown Under the Gun Violence: Lacking Confidence in the Police, Employees and Others Armed Themselves to Protect Mini-mall“, *Los Angeles Times*, 1.5.1992, http://articles.latimes.com/1992-05-02/news/mn-1281_1_police-car/2. (staženo 8.5.2011).

³³Christopher M. Schnaubelt, „The 1992 Los Angeles Riots, Lessons in Command and Control from the Los Angeles Riots“, webová stránka California State Military Museum, <http://www.militarymuseum.org/LARiots1.html>. (staženo 19.5.2011).

³⁴Serrano, Wilkinson, „All 4 in King Beating Acquitted“.

³⁵„LA Riots“, website of the history of South Central los Angeles, www.southcentralhistory.com/la-riots.php Staženo 22.4.2010.

požáry a 52 mrtvými. Škoda, kterou Korejci utrpěli, čítala téměř polovinu celkové škody - dosáhla výše 400 milionů dolarů a týkala se 2500 korejských podniků v Los Angeles.³⁶

Vztahy mezi Korejci a Afroameričany, kteří se setkávali při nákupech v korejských obchodech v chudých centrech amerických velkoměst nebyly vždy bezproblémové, v mnoha amerických velkoměstech docházelo z různých příčin ke sporům, fyzickým napadáním, či bojkotům korejských obchodů. Za nejhorší z projevů sporů mezi těmito etniky jsou považovány Losangeleské nepokoje z přelomu dubna a května 1992.

³⁶ Los Angeles Police Department, oficiální webové stránky, http://www.lapdonline.org/search_results/content_basic_view/1132, staženo 4.6.2011. Joyce, *No Fire Next Time*, 150.

2. Psychologický přístup k vysvětlení příčin konfliktů

Odborníci z různých společenských vědních odvětví se pokouší o vysvětlení příčin konfliktů pomocí teorií a výzkumů, obvykle v rámci společenské disciplíny, jíž se zabývají. Záměrem dalších částí práce je představení oblastí, z nichž mohou konflikty pramenit. Následující kapitola představuje vědci diskutované psychologické důvody pro vznik konfliktů.

Výchozím bodem této kapitoly je popis mediální interpretace konfliktů, druhá část kapitoly poukazuje na nedostatečnosti této interpretace. Dále je popsáno běžné soužití etnik a z čeho vychází nejčastější příčiny sporů. Poslední část je zaměřena na výzkumy vědců, kteří příčiny konfliktů nacházejí na psychologické úrovni – ve způsobu přemýšlení účastníků konfliktů a tvorbě vzájemných negativních stereotypů.

2.1 Střet „vzorové menšiny“ a „městské spodiny“

Mnozí autoři zkoumající problematiku černoško-korejských konfliktů kritizovali, že média při informování o konfliktech zdůrazňovala etnicitu participujících. S etnickým rámcem interpretace konfliktu nesouhlasili, protože automaticky vnucuje příčinu střetu – rasovou nesnášenlivost. Konflikty byly mediálně interpretovány, jak se vědci shodují, jako střetnutí mezi „vzorovou menšinou“ a „městskou spodinou“,³⁷ kulturními konstrukty, které v „korektní řeči“ nahrazují (a zároveň do sebe inkorporují) rasové charakteristiky obou skupin.³⁸

Společenská teorie „vzorové menšiny“³⁹ se v médiích poprvé objevila již v 60. letech. V 80. letech byla všeobecně známým a mezi politiky, médii i populací

³⁷ „Městská spodina“, anglicky „urban underclass“, výraz vypůjčený od Abelmann a Lie, *Blue Dreams*, 170. Mediální interpretace viz např.: Abelmann a Lie, *Blue Dreams*, 159-180, Kim, *Bitter Fruit*, 2, Lee, „The Dynamics“, 91, King-Kok Cheung, „(Mis)interpretations and (In)justice: The 1992 Los Angeles "Riots" and "Black – Korean Conflict"“, *MELUS* 30, č. 3 (Podzim 2005): 12, <http://www.jstor.org> (Staženo 21.4.2010), Ronald Takaki, *Strangers from a Different Shore: A History of Asian Americans* (New York: Penguin Books, 1989), 474-5.

³⁸ Chih-Chieh Chou, „Critique On the Notion of Model minority: An Alternative Racism to asian American?“, *Asian Ethnicity* 9, č. 3 (Říjen 2008): 221, <http://www.ebscohost.com> (staženo 19.4.2011)

³⁹ Pro typický článek o korejském těžce odpracovaném úspěchu viz např. Michael Daly, „Makin it: The Saga of Min Chul Shin and His Family Fruit Store“, *New York*, (20. Prosince 1982): 32-8. http://books.google.cz/books?id=A-gCAAAAMBAJ&pg=PA32&lpg=PA32&dq=1982,+new+york:++makin+it+the+saga&source=bl&ots=YKqCHSXz-D&sig=BFMJhAiOBY39KEvOq7ScQMqLAOI&hl=cs&ei=MxG8TZ2kJIzCswbtsJX_BQ&sa=X&oi=book_result&ct=result&resnum=1&sqi=2&ved=0CBgQ6AEwAA#v=onepage&q&f=false staženo (5.5. 2011)

rozšířeným konceptem definujícím asijské imigranty.⁴⁰ Asiaty vykreslovala jako vzorovou minoritu tím, že vyzdvihovala jejich chvályhodné vlastnosti a schopnosti. Typický Asijec a podle médií tedy člen „vzorové menšiny“ měl mít akademické vzdělání, měl být tichý, pracovitý a měl usilovat o rychlou integraci do americké společnosti. To, co jej však zásadně odlišovalo od všech ostatních menšin, byl jeho pracovní úspěch, kterého dosáhl vlastní tvrdou prací a navzdory osobním i společenským znevýhodněním se o sebe v novém prostředí dokázal postarat a nebral Američanům, na rozdíl od jiných přistěhovalců a etnických menšin, práci.⁴¹ Právě schopnost zaměstnat sebe a vytvořit další pracovní místa měla být podle mediální teze součástí „přirozených sklonů Korejců“, které měly vycházet z etnických a kulturních tradic asijských imigrantů.⁴²

„Městská spodina“ měla v americké společnosti znázorňovat pravý opak „vzorové menšiny“. Nelichotivá definice nejchudších vrstev městského obyvatelstva nabyla popularity v mediálním a politickém diskursu 80. let za konzervativních vlád prezidentů Reagana a Bushe. Tato společenská vrstva se měla, krom jiného, vyznačovat chronickou chudobou. Profesorka antropologie a americko-asijských studií Nancy Abelmannová a sociolog Lie přibližují význam tohoto slovního spojení a v něm obsaženého stereotypu, když citují článek uveřejněný v *The Economist*: „Když Američané mluví o „spodině“ ve svých městech (...), myslí tím chudé, avšak zdravé mladé lidi, kteří nemohou nebo nechtějí pracovat, ale každopádně nemají zaměstnání. Můžeme si je živě představit jako svobodnou matku, která žije ze státní sociální podpory, či mladého muže, který střídá jednu dívku za druhou a prodává drogy, aby se protloukl. Odhady velikosti této „spodiny“ se významně liší, od 5% do 50% všech chudých, což je 2 až 15 milionů lidí. Dvě třetiny z nich jsou černoši, desetina Hispánci.“⁴³

Tato společenská třída se podle ve společnosti rozšířeného diskursu měla zjevně skládat z černých Američanů, kteří byli negativně stereotypizováni jako lidé uzavření v ghettech v centrech měst, žijící mimo většinovou společnost a jí přijímané hranice.

⁴⁰ „Vzorová menšina“, anglicky „model minority“, Abelmann a Lie, *Blue Dreams*, 165, 175. Pro rozbor mediální konstrukce „vzorové menšiny“ a její použití viz např. Kathy H. Rim, „Model, Victim, or Problem Minority? Examining the Socially Constructed Identities of Asian Origin Ethnic Groups in California's Media“, *Asian American Policy Review* 16, (2007), 40-2, <http://www.ebscohost.com> (staženo 15.4.2011), Chou, „Critique on the Notion“, 219-227.

⁴¹ Kim, *Bitter Fruit*, 45, Abelmann a Lie, *Blue Dreams*, 165.

⁴² Tím je myšlen především konfucianismus, kde je kladen důraz na tvrdou práci, respekt, sebezapření, obětavost pro rodinu atd. Chou, „Critique on the Notion“, 220-1, Abelmann a Lie, *Blue Dreams*, 166-7.

⁴³ Abelmann a Lie, *Blue Dreams*, 171.

Měli se vyznačovat deviantním chováním a špatnými návyky, malou schopností plánovat budoucnost, se sklony k rezignaci. Takováto kultura společně s nefungující rodinou byly médií i politiky označovány za příčiny ekonomického neúspěchu Afroameričanů obývajících centra velkoměst.⁴⁴

Protikladné kulturní konstrukty byly používány k vysvětlení rozdílné míry úspěšnosti mezi menšinami: černoši byli neúspěšní kvůli své lenosti, která byla zakořeněna v jejich kultuře. Média tím dále vysvětlovala i vznik střetů: zoufalá bytová a ekonomická situace měla vést Afroameričany k frustraci, kterou si vylévali na korejských obchodnících, kteří je dráždili svým zdánlivým ekonomickým úspěchem.⁴⁵ Média nezapomínala zmiňovat ani kulturní bariéry, jako omezené jazykové schopnosti Korejců a rozdílné pohledy na přijatelnost chování, které měly dále vyostřovat napětí mezi obchodníky a jejich černošskými zákazníky. Konfliktní chování černochoů vůči Korejcům bylo podle médií emocionální a dokonce iracionální.⁴⁶

2.2 Kritika mediální interpretace

Je zjevné, že mediální vysvětlení příčin konfliktů mezi Korejci a černochoy využívající společenských konstruktů „vzorové menšiny“ a „městské spodiny“ bylo povrchní a poplatné obecně přijímaným vzorcům přemýšlení většiny Američanů o popisovaných minoritách. Popularita výše nastíněné teorie je nejspíše založena na tom, že souhlasí s americkým autostereotypem otevřené a spravedlivé společnosti rovných příležitostí, který byl v 80. letech utvrzován oficiální konzervativní politickou reprezentací státu. Konstrukt vzorové menšiny dokazuje, že rasa není překážkou pro dosažení „amerického snu“, jedině, na čem v takové společnosti závisel úspěch, byly osobní talent a snaha každého člověka.⁴⁷

Tento pozitivní pohled Američanů na sebe samé samozřejmě neodpovídal realitě. Období, jež následovalo po velkém boji za občanská práva, se v žádném případě nevyznačovalo společenskou a institucionální barvoslepostí, kdy by aktéři v americké společnosti nečinili rozdíly mezi většinovou bílou populací a menšinovými etniky. Právě naopak, na mnoha úrovních a mnohými způsoby byla v americké společnosti 80.

⁴⁴ Abelmann a Lie, *Blue Dreams*, 171.

⁴⁵ Pyong Gap Min, ed., *Asian Americans: Contemporary Trends and Issues*, (Thousand Oaks: Pine Forge Press, 2002), 243, Abelmann a Lie, *Blue Dreams*, 163-165.

⁴⁶ Kim, *Bitter Fruit*, 4-6. Min, *Asian Americans*, 243.

⁴⁷ Seymour Martin Lipset, *Dvousečná zbraň: Rub a líc americké výjimečnosti*, (Praha : Prostor, 2003): 26,7, 130, Abelman a Lie, *Blue Dreams*, 175-180, Kim, *Bitter Fruit*, 45.

a 90. let prováděna rasová diskriminace. Jako příklady lze uvést přetrvávající sídelní segregaci, či diskriminaci při výběru vhodného adepta do zaměstnání. Slovní urážky či fyzická napadení černochů i Asiatů ze strany bílých Američanů nebyla výjimkou.⁴⁸

Stereotypní klasifikace Korejců jako členů vzorové menšiny proti etniku poštvovala členy ostatních etnických menšin, protože jim byli předkládáni jako vzor úspěchu a důkaz nedostatečné snahy ostatních menšin především té největší, Afroameričanů. Argumentace příkladem vzorové menšiny také vyvracela tvrzení Afroameričanů o přetrvávající diskriminaci menšin ze strany většinové bílé společnosti.⁴⁹

Abelmannová a Lie a mnoho dalších autorů tvrdí, že teze o „vzorové menšině“ je ideologickým konceptem, spíše než odrazem společenské reality USA. Korejci, stejně jako ostatní Asiaté ve Spojených státech, nejsou jedolitou skupinou.⁵⁰ Je pravda, že medián příjmu korejských rodin byl lehce nad celoamerickým průměrem, nadprůměrný je však i počet Korejců pod hranicí chudoby,⁵¹ tento fakt tedy jasně dokládá mylnost teze o jakýchsi kulturních předpokladech, které by byly sdílené všemi Korejci a vedly k vynikajícím ekonomickým výkonům. Je však dokázáno, že nadprůměrné množství Korejců podnikalo a pravděpodobně proto byli v této oblasti více viditelní.⁵²

Stejně tak je nesprávné prezentovat všechny Afroameričany jako součást „městské spodiny“, neboť existují statisticky podložené důkazy o ekonomické i společenské mobilitě Afroameričanů, což dokazuje především míra jejich vystěhovávání z chudinských center měst.⁵³ Ani Afroameričany, kteří v chudých oblastech žijí, není možné považovat za monolitní skupinu, liší se jak ekonomicky, názorově a v některých městech i etnicky.

⁴⁸ Jako doklad je možno předložit dobře známý případ z roku 1989, kdy byl Američan čínského původu brutálně umlácen k smrti dvěma bělochy. Muži si na něm vylévali svůj vztek ze ztráty zaměstnání v automobilovém průmyslu a za příčinu své nezaměstnanosti považovali japonskou automobilovou konkurenci expandující na americký trh. Za svůj čin nebyli tito muži potrestáni vězením. Případ mimochodem dokládá i nedostačující schopnost většiny Američanů rozlišit od sebe Asiáty z různých etnik. Lipset, *Dvousečná zbraň*, 141-142, Kim, *Bitter Fruit*, 48, Takaki, *Strangers*, 13.

⁴⁹ Takaki, *Strangers*, 478.

⁵⁰ Abelnann a Lie, *Blue Dreams*, 167-8.

⁵¹ Yoon, *On My Own*, 97.

⁵² Více k podnikání Korejců viz kap 3.2.2 Korejské podniky v chudých afroamerických čtvrtích.

⁵³ Lipset, *Dvousečná zbraň*, 138, 141-2.

2.3 Vzájemná stereotypizace

Studium kultur obou etnik však není možné odmítnout jen proto, že některé jejich aspekty byly desinterpretovány jako „kulturní predispozice“ k ekonomickému výkonu. Při hledání příčin konfliktů je třeba zkoumat reálné denní soužití etnik a všechny dílčí faktory, které ho ovlivňovaly. K tomu nezbytně patří způsob přemýšlení etnik o sobě navzájem, který jak se zdá, byl silně ovlivněn stereotypizací vznikající na základě kulturních rozdílů a také přijímání rasových názorů většinové bílé americké populace.

2.3.1 Spojování rasových a ekonomických aspektů soužití

Následující oddíl práce přibližuje reálné denní soužití etnik a poukazuje na prolínání dvou nejvýznamnějších témat, která se v konfliktech objevovala: rasy a ekonomiky.

Výzkum příčin černošských bojkotů dvou newyorských korejských obchodů v roce 1990 socioložky Jennifer Leeové vyvracel médií často prezentovaný obraz chudých černých sousedství. Ta měla být podle médií neustále velmi nepřátelsky naladěná vůči přicházejícím imigrantům a konflikty měly vycházet ze špatných vztahů mezi korejskými obchodníky a černými zákazníky. Leeová však při svém terénním výzkumu vztahů mezi černými zákazníky a prodáváči v korejských obchodech v New Yorku vyzorovala, že denní realita je zcela jiná. Vztahy mezi etniky nevypadaly jako neustálý rasový boj, nýbrž byly charakteristické prozaičností, rutinou a účelností.⁵⁴ Spory se vyskytovaly, ale představa, že vznikaly mezi všemi zákazníky a všemi obchodníky neodpovídá realitě.

Pro úplný obraz soužití etnik a pochopení dynamiky jejich vztahů je třeba vzít v potaz, že realita života v chudých černošských sousedstvích není stejná jako v ostatních amerických sídelních oblastech. Převážně afroamerická populace čtvrtí, ve kterých Korejci podnikali, se vyznačovala vysokou mírou chudoby, nezaměstnanosti, užíváním drog, neukončeného středoškolského vzdělání a vězněných osob, stejně jako

⁵⁴ Lee, Jennifer, „From Civil Relations to Racial Conflict: Merchant-Customer Interaction in Urban America“, *American Sociological Review* 67, č. 1, (Únor 2002): 77, 83, <http://www.jstor.org> (staženo 11. 3. 2010).

přítomností násilnických gangů.⁵⁵ Čas od času se objevovaly případy zabití prodavače Afroameričanem, ozbrojených přepadení a vykrádání korejských podniků, prakticky denně pak drobné krádeže. Kupříkladu v Chicagu se podle statistik v roce 1991 v korejských obchodech událo dohromady 423 nahlášených případů loupeží a krádeží nebo pokusů o ně. V roce 1992 nahlásili podnikatelé celkem 799 případů drobných krádeží, což bylo podle Choiova průzkumu zhruba 5 krádeží na obchod za rok.⁵⁶ Sociolog Choi, který výzkum prováděl, logicky zdůvodňuje, že takovýto způsob soužití komplikoval vztahy mezi obchodníky a zákazníky. Tato zkušenost, která primárně nesouvisela s rasou, hrála v černoško-korejském konfliktu významnou roli.⁵⁷ Prodavači si ji totiž spojili s barvou pleti zákazníků a zobecnili na všechny Afroameričany, čímž se podél etnické hranice utvořily dvě strany konfliktu. Prodavači si zvykli černošské zákazníky podezřívát a sledovat je při nákupu,⁵⁸ což černošští zákazníci pokládali za neuctivé chování, na které si i stěžovali.⁵⁹ Mezi skupinami tak existovalo latentní napětí.

Stížnosti Afroameričanů se týkaly především dodatečných služeb poskytovaných Korejci, např. neochoty vyměňovat zboží či za něj vracet peníze⁶⁰ a pak obecně nepřijemného zacházení s klienty.⁶¹

⁵⁵ InChul Choi cituje chicagské statistiky, podle kterých míra obyvatel pod hranicí chudoby některých čtvrtí, kde Korejci obchodovali, dosahovala až 65%, a chicagský průměr nezaměstnanosti Afroameričanů ve věku 16 – 19 let dosáhl 46%. Choi, InChul, „Contemplating Black-Korean Conflict in Chicago“, in *Koreans in the Hood: Conflict with African Americans*, ed. Kwang Chung Kim (Baltimore: The Johns Hopkins University Press, 1999), 165.

⁵⁶ Korejci na téma černošské kriminality prý i vtipkovali: „Our lives are at stake for our livelihood.“ Choi, „Contemplating“, 166. Choi uvádí, že Korejská organizace KACS (Korean American Community services) uvedla 4 případy zabití Korejského obchodníka Afroameričanem, a 5 případů zranění, toto číslo však Choi nepovažuje za konečné. V roce 1991 se v chicagských korejských obchodech událo dohromady 423 nahlášených případů loupeží a krádeží nebo pokusů o ně. V roce 1992 nahlásili podnikatelé celkem 799 případů drobných krádeží, což je zhruba 5 krádeží na obchod a rok. Ibidem, 166.

⁵⁷ Choi, „Contemplating“, 165.

⁵⁸ Spojení opakujícího se chování člověka s jeho vnějšími charakteristikami, jako je barva pleti, a následná generalizace chování na všechny příslušníky skupiny, která se vyznačuje stejnými vnějšími znaky jako daný jedinec, není překvapující, mnohé sociologické testy a studie potvrzují, že jde o běžný lidský psychologický pochod. Proces je dobře vysvětlen na příkladu stereotypizace špatného ekonomického postavení Afroameričanů bělochy v USA: Autoři poukazují na to, že i malá korelace mezi negativním jednáním a rasou stačí k negativní stereotypizaci skupiny: Takže i když počet Afroameričanů, kteří náleží k střední třídě stále roste a pouze 29% chudých Američanů tvoří černoši, bílí Američané věří, že více než 50% chudých v USA jsou černoši. Není důvod předpokládat, že stejná stereotypizace a generalizace nefungovala i v případě Korejců, kteří měli negativní předsudky vůči všem Afroameričanům, které mohli zobecnit pouze z několika špatných zkušeností s nimi. Timothy Brezina, Kenisha Winder, „Economic Disadvantage, Status Generalization, and Negative Racial Stereotyping by White Americans“, *Social Psychology Quarterly* 66, č. 4, (2003): 402-7 <http://www.proquest.com> (staženo 27. 4. 2011).

⁵⁹ Choi, „Contemplating“, 166-169.

⁶⁰ Při bojkotech zaznívala hesla jako No respect, no dollars“, „no exchange, no refund“, Choi, „Contemplating“, 158.

⁶¹ Ibidem, 158.

Korejci tvrdili, že rezervovanost, černochoy interpretovaná jako nevlídnost, je chování založené na jiných kulturních zvyklostech, ne diskriminace.⁶² Kyeyoung Park však poukazuje na permanentní přepracovanost obchodníků a na fakt, že věděli, že vstřícné zacházení s chudými zákazníky, na které hleděli svrchu, by jim mnoho finančního prospěchu nepřineslo. V bohatých bílých sousedstvích by se podnikatelé pravděpodobně chovali vstřícněji, jinak by k nim zákazníci přestali chodit.⁶³ Tento přístup dokládá i přiznání jednoho z obchodníků: „Upřímně řečeno, hledíme na černé svrchu a vůbec se to nezměnilo. Ovšemže větší problém je na straně černochoy než obchodníků, náš postoj se ale nakonec musí změnit. Někteří obchodníci jsou vůči zákazníkům ... arogantní, protože vydělávají málo peněz. ... musíme také přemýšlet nad tím, jak zacházíme s každým zákazníkem a také zaměstnancem.“⁶⁴

Černoši si také stěžovali, že se vůči nim Korejci chovali „rasisticky“. Za rasistické chování považovali to, že ačkoliv Korejci měli obchody v jejich čtvrtích, nezaměstnávali je a jen odnášeli z jejich komunity peníze. Korejci to vysvětlovali tak, že prý nezaměstnávali černochoy, protože nemohli mnoho platit a museli se spoléhat na rodinnou práci, aby ušetřili na výdajích. Argumentovali i tím, že nákupem a opravami nefunkčních obchodních prostor komunitě naopak prospívají. Někteří Korejci ale nepokrytě přiznávali, že nezaměstnávají černochoy, protože jsou nespolehliví.⁶⁵ Míra zaměstnanosti černochoy v korejských podnicích se lišila podle lokálních podmínek v každém městě a v každém podniku. Záleželo na velikosti daného zařízení, tlaku černochoy na to, aby je Korejci zaměstnávali, přítomnosti jiných etnických menšin v lokalitě apod. Např. v Chicagu zaměstnávalo Afroameričany ve vymezeném období více než 75 % korejských podniků, zatímco v Los Angeles pouze 16 %.⁶⁶

Leeová interpretuje vznik sporů tak, že v podmínkách extrémní sociální nerovnosti dokázala i malá záminka rozlítit požár rasové nesnášlivosti. Nastal-li problém - korejský obchodník například odmítl přijmout reklamaci černého zákazníka,

⁶² Odvolávali se na zvyky jihovýchodní Asie a argumentovali, že zatímco americká kultura je velmi otevřená a plná úsměvů, prostředí, odkud oni pocházeli, bylo odlišné, např. směje-li se v Koreji žena na cizince, může to být vnímáno jako nevhodné, nepřiměřené chování. Podle Parka toto ale byla spíše jen výmluva. Argumentuje, že takové tradice a zvyky platily možná na venkově, ale většina imigrantů z Koreje pocházela z měst, ze společnosti, která se podobnými pravidly neřídila. Kyeyoung Park, „Use and Abuse of Race and Culture: Black – Korean Tension in America“, *American Anthropologist* 98, č. 3, (Září 1996): 497, <http://www.proquest.com> (staženo 23. 4. 2010).

⁶³ Lee, *From Civil Relations*, 80.

⁶⁴ Choi, „Contemplating“, 174.

⁶⁵ Moon H. Jo, „Korean Merchants in the Black Community: Prejudice Among the Victims of Prejudice“, *Ethnic and Racial Studies* 15, č. 3, (Červenec 1992): 398, <http://ebscohost.com> (staženo 17.4.2010).

⁶⁶ Viz např. Choi, „Contemplating“, 170-171, Yoon, *On My Own*, 154-156.

vždy existovalo nebezpečí, že Afroameričan bude na situaci nahlížet skrze laciný stereotyp rasového vykořisťování⁶⁷ a Korejce vnímat jako cizince v majoritně černé komunitě. Nic takového by se neodehrálo mezi zákazníkem a obchodníkem stejné rasy. Rasová jinakost může spor, který nemá rasový základ, v rasový rychle změnit a dát mu symbolický význam: tedy že se „cizák“ snaží vykořisťovat černocho a černou komunitu jako celek. Stejně rasově mohou interpretovat primárně ekonomický spor i Korejci.⁶⁸

Lze tedy vidět, že rasová i ekonomická otázka hrála ve sporech důležitou roli. Další části práce podrobněji zkoumají ekonomický i rasový aspekt vztahů mezi černochoy a Korejci.

2.3.2 Předsudky Korejců

Následující text podrobněji zkoumá původ negativních rasových heterostereotypů, které si skupiny vytvářely. Sociologové, kteří prováděli sociologické průzkumy zabývající se vzájemnými rasovými předsudky mezi menšinami ve Spojených státech, totiž zjistili, že všechny etnické menšiny trpěly velkou mírou negativních předsudků vůči ostatním rasám a etnikům. Tyto stereotypy byly často negativnější než ty, které si vytvářeli bílí Američané.⁶⁹ Ze všech dotazovaných (ve vzorku byli zástupci bělochů, Hispánců a Asiatů) právě korejští obchodníci viděli černochoy jako nejméně inteligentní, nejvíc zahálčivé, s většími sklony k násilí a s výraznější tendencí žít ze sociální podpory. Připisovali jim též tendenci ke kriminalitě a cítili se jim být vzdálenější než všem ostatním etnikům.⁷⁰

2.3.3 Předsudky dovezené z Koreje

Reálné osobní zkušenosti Korejců nemusely být jedinou příčinou jejich negativních názorů na černochoy. Pravděpodobně se na nich velmi významně podílely

⁶⁷ I proto, že rasová otázka v té době ještě pořád nebyla dořešená a v 80. letech se Afroameričané přes obrovský pokrok stále necítili rovnoprávní a byli napadáni kvůli diskriminaci naruby, což byl výsledek snah „pozitivní diskriminace“ (affirmative actions)

⁶⁸ Lee, „From Civil Relations“, 88-90.

⁶⁹ Kim, „A View from Below: An Analysis of Korean Americans' Racial Attitudes“, *Amerasia Journal* 30, č. 1 (2004): 1-3. http://nadiakimacademic.net/wp-content/uploads/2009/10/Reading_093.pdf (staženo 17.3. 2011)

⁷⁰ Kim, „A View from Below“, 2, Lipset, *Dvousečná zbraň*, 140.

rasové předsudky „dovezené“ z Koreje. Korejci byli podstatně ovlivněni americkými rasovými stereotypy, hlavně díky přítomnosti amerických médií a vojsk v Koreji.⁷¹

Poté, co se Japonci v srpnu 1945 vzdali Spojencům a museli ukončit okupaci Koreje, Sověti a Američané se dohodli na její společné správě. Nedosáhli shody na formě vlády, a tak byla země rozdělena podél 38. rovnoběžky. USA podporovaly ustavení jihokorejské vlády, uznávaly ji jako jedinou legitimní a pomáhaly Korejcům na jihu poloostrova v rozvoji ekonomiky a zajištění bezpečnosti. V pozdějších letech byla Korea v otázkách bezpečnosti, stejně jako v exportu své produkce, závislá na USA. Tyto okolnosti způsobily, že USA byly vnímány korejskou populací jako „benevolentní osvoboditel“, „zastánce“ a ochránce před hrozbou ze severní Koreje, popřípadě od Sovětů.⁷² Korejský sociolog Lim, který zkoumá posuny v přemýšlení obyvatel Koreje v čase tvrdí, že Amerika byla v období těsně po válce Korejci vnímána jako „nejbohatší a nejmocnější země světa, nejideálnější demokratický národ, země rovných příležitostí, ..., národ s nejpokročilejší vědou a technologiemi.“⁷³ Postoj Korejců vůči nové supervelmoci bylo krátce po válce možné označit jako ponížený a plný obdivu.⁷⁴ Takovýto jednostranně pozitivní pohled na Ameriku se mohl vyvinout jen díky velmi malým možnostem dozvědět se o USA více informací. Korejci později zažívali z vývoje korejsko-amerických vztahů pocity zklamání a dokonce zrady, protože jejich prvotní vnímání USA bylo idealizované.⁷⁵

Není překvapením, že bílá rasa, vnímaná jako zástupný symbol Ameriky, se po druhé světové válce stala v Koreji normativním faktorem.⁷⁶ Americká média se stala součástí jihokorejské kultury za války v Koreji a Korejci poznávali upravenou realitu Ameriky skrze populární kulturu, zejména filmy a seriály. Bílí Američané střední nebo

⁷¹ Park, „Use and Abuse“, 494.

⁷² Hy-sop Lim, „The Perception of The United States After Liberation in 1945“, in *Korean Perceptions of the United States: A History of the Origins and Formation*, ed. Young Ick Lew, (Seoul: Jimoondang, 2006), 312.

⁷³ Lim, „The Perception“, 316.

⁷⁴ Korejci začali považovat Ameriku za „staršího bratra“ a formu jejich vztahu vnímali jako vazalskou. Tento pohled na světový řád a formu vztahů mezi státy vychází z konfuciánského vnímání světa, kde je přirozené a správné, že některé státy jsou velké a mocné a jiné malé a slabé. Malé státy by přirozeně měly respektovat velké a ty velké by naopak měly plnit roli „staršího bratra“. Spojené státy samozřejmě tento pohled nesdílely, což později vadlo k nedorozuměním a vztah mezi USA a Koreou se zhoršoval. *Ibidem*, 317-8.

generál MacArthur se dokonce stal ikonou humanitarismu v Koreji. Nadia Kim, „The Migration of White Racism to South Korea“ (příspěvek přednesený na Annual Meeting of the American Sociological Association, Boston, MA, 1-4. srpna 2008): 1 - 4, <http://www.allacademic.com> (staženo 21.4.2010).

⁷⁵ Lim, „The Perception“, 310.

⁷⁶ Obdiv Korejců došel tak daleko, že se považovali za méně atraktivní a ženy i muži podstupovali např. plastické operace očních víček, aby se přiblížili západnímu modelu krásy, Kim, „The Migration“, 6-8. Jejich „jinakost“ a podřadnost, viz *ibidem* 3, 7.

vyšší třídy byli příkladem úspěchu a Korejci se jim chtěli podobat.⁷⁷ Socioložka Nadia Kimová dokonce tvrdí, že americká média byla hlavním pohonem korejské touhy po emigraci do Spojených států.⁷⁸

Protože Korejci bílé Američany obdivovali, přijímali i jejich ideologii o podřadnosti černochů a chovali se k nim podle toho. Korejci pozorovali oddělování bílých a černých příslušníků americké armády v barech a restauracích, které zůstávaly i po formálním zrovnoprávnění segregované.⁷⁹ V 70. letech prošla americkou armádou vlna černošského nacionalismu a černoši byli považováni za problémisty. Korejci neměli s černochoy žádné jednoznačně pozitivní zkušenosti, setkávali se jen s vojáky, hanlivými novinovými články a televizními pořady omílajícími negativní stereotypy o černoších. Bílí i černí Američtí vojáci zneužívali své mocensky nadřazené pozice nad Korejci. Ti, podle Nadiy Kimové, snášeli příkoří lépe od bílých – „výše rasově postavených a mocnějších“ – než od černých. Korejci se ztotožnili s bělošskými rasovými postoji, sami sebe považovali za bělochům podřízené, avšak černochoům nadřazené.⁸⁰

Vlivem americké populární kultury exportované po válce do Koreje, nekritického obdivu k bílým Američanům, přijímáním amerických stereotypů o černoších a kontakty s americkou posádkou ve své zemi se v myslích Korejců utvořil negativní stereotypní pohled na černochoy dávno předtím, než emigrovali do Spojených států.

2.3.4 Předsudky Korejců vytvořené na základě zkušeností s černochoy v USA

V rodné zemi nabyté stereotypy mohly být později v USA utvrzovány špatnými zkušenostmi korejských podnikatelů s jejich černošskými zákazníky. Předně se jednalo o zobecňování zkušeností s krádežemi a přepadeními Afroameričanů na celou tuto etnickou skupinu. Roli hráli i rozdílné kulturní normy skupin: Korejci si stěžovali, že černoši byli hluční, mluvili sprostě a celkově se chovali v jejich obchodech nepřiměřeně

⁷⁷ Kimová tvrdí, že Korejci sebe v porovnání s idealizovaným obrazem úspěšných Američanů vnímali jako méně talentované. To v nich vyvolávalo pocit podřadnosti. Kim, „The Migration”, 9-10.

⁷⁸ Ibidem, 8-11.

⁷⁹ V 70. letech bílí vojáci přiznávali, že Korejci byli tak dlouho vystaveni postojům bílé většiny, že si ani neuvědomovali své rasové chování vůči černochoům. Korejci pak tvrdili, že to bylo v obraně, aby kontakty s černochoy neodehnali ze svých podniků lépe placící bělochy. Ibidem, 12.

⁸⁰ Ibidem, 12 – 14.

a často neuctivě.⁸¹ Dalším zdrojem negativních postojů Korejců vůči černochoům byly absolutně rozdílné přístupy členů komunit k rodině, práci a vzdělání. Korejci pozorovali životní styl chudých Afroameričanů, se kterými se setkávali, a zdálo se jim, že neměli ambice, často nepracovali, veřejně a nahlas řešili své spory. V očích Korejců se Afroameričané také příliš nezajímali o výchovu, vzdělání a budoucí úspěch svých dětí. Neměli příliš silné rodinné vazby, vyhýbali se zodpovědnosti za své činy a děti proto často vyrůstaly bez otců.⁸² Takový životní styl byl naprosto v rozporu s východoasijskou a zvláště korejskou kulturou. Korejci rodině, práci i vzdělání přikládají naopak nesmírnou důležitost. Korejský způsob života je ovlivněn konfucianstvím, jež zdůrazňuje soudržnost rodiny, úctu a poslušnost dětí rodičům, pokoru, tvrdou práci, obětování osobních cílů pro dobro rodiny, potažmo i celé společnosti. Matky věnují svůj život výchově a vzdělání dětí, aby ty mohly být v životě úspěšné.⁸³

Tvorba negativních stereotypů mohla být podporována i etnickou homogenitou a uzavřeností míst socializace Korejců, jako byly např. korejské křesťanské sbory, kde Korejci mohly být sdíleny a utvrzovány negativní zkušenosti s Afroameričany.⁸⁴

Ve Spojených státech, v chudých černých sousedstvích, kde Korejci nejčastěji začínali podnikat a kde měli možnost setkat se s „nejhoršími“ vlastnostmi černochoů, se jim jejich doma nabyté předsudky potvrzovaly. Bělošská majoritní populace diskursem o „modelové menšině“ a „městské spodině“ jen utvrzovala Korejce v jejich přesvědčení o odlišnosti obou etnik. Mnoho Korejců tuto argumentaci přijalo a považovalo se za „lepší“, protože se jim zdánlivě podařilo překonat bělošskou rasovou diskriminaci.⁸⁵ Přijímání bělošských rasových předsudků o sobě samých i o černoších tak u Korejců pokračovalo i v jejich nové americké domovině.

⁸¹ Park, „Use and Abuse, 497.

⁸² Téměř 72% všech černošských dětí se ve sledovaném období rodilo nesezdaným matkám. Je pravděpodobné, že toto číslo bylo v chudých černošských čtvrtích ještě vyšší. To samozřejmě nemuselo znamenat, že tyto děti žijí bez úplné rodiny, avšak je pravděpodobné, že počet černošských samoživitelek je několikanásobně vyšší než těch korejských. Amara Bachu, „Trends in Marital Status of U.S. Women at First Birth: 1930 to 1994“, U.S. Bureau of Census, přístupné z: <http://www.census.gov/population/www/documentation/twps0020/table2.html>. (staženo 10.5. 2010).

⁸³ Karen Pyke, „The Normal American Family' as an Interpretive Structure of Family Life among Grown Children of Korean and Vietnamese Immigrants“, *Journal of Marriage and Family* 62, č. 1, (únor 2000): 243, <http://proquest.com> (staženo 15.3. 2010).

⁸⁴ Nadia Kim, „A View from Below“ 5, 14 – 15.

⁸⁵ King-Kok Cheung, „(Mis)interpretations and (In)justice“, 7-8.

2.3.5 Předsudky Afroameričanů

Z průzkumů vyplývá, že si mnoho černochoů o Asiitech myslelo, že jsou bezohlední, prohnání v obchodování a lstiví.⁸⁶ Rozčilovalo je, že Korejci neustále sledovali, jestli nekradou.⁸⁷ Měli pocit, že Korejci v chudých černošských čtvrtích zabírali podniky, které by měly patřit černochoům, a jen odnášeli peníze pryč z komunity. Vadilo jim, že mají předražené zboží, byli nevlídní, nesnažili se obsluhovat s úctou, nezaměstnávali černochoy a nepodíleli se na komunálních službách. Mysleli si také, že Korejci dostávali od federální vlády zvláštní podporu, aby mohli začít podnikat, a to je rozčilovalo.

Podle názoru socioložky Jennifer Leeové měli černoši, stejně jako Korejci, vytvořené předsudky ještě předtím, než si první Korejec otevřel svůj obchůdek se zeleninou v chudém černošském sousedství. Lee připomíná, že před Korejci měli své podniky v černošských chudinských čtvrtích obchodníci jiných národností, především Židé. Černoši s nimi měli špatné zkušenosti, měli totiž za to, že Židé černou komunitu pouze využívali ke společenskému postupu.⁸⁸ To Afroameričany provokovalo a svoji negativní zkušenost přenášeli i na obchodníky z ostatních ras, kteří v jejich čtvrtích podnikali. Nevadili jim ani tak imigranti samotní, jako fakt, že „přivandrovalci“ se po společenském a ekonomickém žebříčku posouvali před černochoy „na černošské náklady“ a za „pomoci vlády“. K oblíbeným černošským stereotypům totiž patřila představa, že imigrantům vláda nadržovala, pomáhala a poskytovala jim levné půjčky, zatímco americké černochoy nechávala na pospas jejich špatné situaci.⁸⁹ Tato domněnka nebyla pravdivá, nicméně byla mezi Afroameričany rozšířená a rozdmýchávala zášť a nevráživost k přistěhovalcům.⁹⁰ Korejci se, podle Leeové, negativní pohled černochoů na své etnikum nesnažili vyvracet, ale spíše ve své honbě za americkým snem usilovali, po vzoru bělochů, o co největší odlišnost od černochoů. Afroameričané touhu Korejců po společenském vzestupu vnímali a byli citliví na projevy despektu.⁹¹

Sociolog In-Jin Yoon naopak tvrdí, že černoši zpočátku nesmýšleli *a priori* negativně o všech nově přicházejících obchodnících z Koreje, menší míra rasové

⁸⁶ Michael C. Thornton, Yuko Mizuno, „Economic Well-being and Black Adult Feeling Toward Immigrants and Whites, 1984“, *Journal of Black Studies*, (Září 1999): 23, <http://jstor.org> (staženo 22.3.2010)

⁸⁷ Park, „Use and Abuse“, 497.

⁸⁸ Lee, „From Civil Relations“, 93.

⁸⁹ Původ představy Afroameričanů o nespravedlivé vládní podpoře Korejců se mi nepodařilo nalézt, avšak autor je tento stereotyp hojně citován. viz např. Lee, „From Civil Relations“, 93.

⁹⁰ Lee, „From Civil Relations“, 93.

⁹¹ Jo, „Korean Merchants“, 404-5.

animozity v černošských než v bělošských čtvrtích byla naopak podle něj jedním z důležitých důvodů, proč Korejci zakládali své podniky právě tam. V průzkumu, který prováděl mezi chicagskými Afroameričany, někteří respondenti připisovali tento postoj sdílenému menšinovému postavení Korejců a černošů a z něj plynoucích sympatií.⁹² Tento rozpor může být dobrým příkladem názorové různosti mezi Afroameričany.

Mediální interpretace využila k vysvětlení příčin konfliktů Afroameričanů s Korejci populárních společenských konstruktů, statistické údaje i běžné soužití její platnost však vyvrací. K problému přispívá generalizace nepoctivého chování Afroameričanů na celou jejich etnickou skupinu, stejně jako přijímání negativních rasových stereotypů od bělošské většiny Korejci. Afroameričané si o Korejcích též vytváří předsudky založené na špatných zkušenostech s obchodníky z jiných etnik a na chladném a podezřívavém chování Korejců.

⁹² Yoon, *On My Own*, 121.

3. Strukturálně-ekonomický pohled na příčiny konfliktů

Kritika mediální prezentace konfliktů mezi Afroameričany a Korejci ze strany odborníků zkoumajících jejich vztahy⁹³ se neomezovala pouze na nesouhlas se zjednodušováním situace na střet dvou odlišných kultur, potažmo etnik. Krom odmítnutí teze střetu „vzorové menšiny“ a „městské spodiny“ vědci negativně reflektovali i fakt, že problém byl vytrhován z kontextu americké společnosti a představován pouze jako problém mezi dvěma etnickými menšinami, aniž by byla jakkoliv zmiňována role většinové bělošské společnosti.⁹⁴ Sami Korejci i Afroameričané tento omezený rámec odmítali.⁹⁵ Jak poznamenává profesorka antropologie a asijsko-amerických studií Nancy Abelmannová, „etnický konflikt“ slouží jako jednoduché vysvětlení rozličných fenoménů, vysvětlení, jež se nabízí jako první díky zjevné odlišnosti participujících skupin a odvádí pozornost od hlubších problémů, které za střety Korejců a černochů stojí.⁹⁶

Při hledání příčin konfliktů mezi Korejci a Afroameričany může být vhodným nástrojem pro analýzu jejich vztahů tzv. *middleman minority theory*, teorie „zprostředkovatelské menšiny“.⁹⁷ Tato teorie totiž předpokládá nepokojný způsob soužití členů odlišných etnických skupin a vysvětluje jeho příčiny. Zásadním rozdílem tohoto přístupu od předcházejícího, který zkoumá původ vzájemných stereotypů, je, že se neomezuje pouze na psychologické příčiny animozity mezi skupinami obyvatelstva, ale bere v potaz i jejich postavení a fungování v celospolečenském kontextu. V konkrétním případě sporů mezi Korejci a Afroameričany ve Spojených státech je velkým přínosem této teorie to, že zkoumá roli americké bělošské populace v tomto konfliktu. Následující kapitola představuje teorii „zprostředkovatelské menšiny“, dále srovnává její základní předpoklady s charakteristikami korejských podnikatelů v USA a nakonec podle ní vysvětluje příčiny vzniku konfliktů mezi zkoumanými etniky.

⁹³ Vědci a odborníky jsou v práci vždy myšleni různí akademici, z jejichž výzkumů a analýz je čerpáno a kteří fenomén zkoumají z různých úhlů pohledu a pomocí různých disciplín.

⁹⁴ Viz např. Kwang Chung Kim a Shin Kim, „The Multiracial Nature of Los Angeles Unrest“, in *Koreans in the Hood, Conflict with African Americans*, ed. Kwang Chung Kim, (Baltimore: The Johns Hopkins University Press, 1999): 18, Park, „Use and Abuse“, 60-1, John Lie a Nancy Abelmann, „The 1992 Los Angeles Riots and the “Black-Korean Conflict”“, in *Koreans in the Hood, Conflict with African Americans*, ed. Kwang Chung Kim, (Baltimore: The Johns Hopkins University Press, 1999), 75-76.

⁹⁵ Kim, *Bitter Fruit*, 128–132, Abelmann a Lie, *Blue Dreams*, 152.

⁹⁶ Abelmann a Lie, *Blue Dreams*, 159 - 160.

⁹⁷ Vlastní překlad autorky. V českém prostředí nebyl překlad nalezen, pravděpodobně proto, že teorie zde není reflektovaná. Význam slova je prostředník nebo zprostředkovatel. Min, *Caught in the Middle*, 6, Kim a Kim, „The Multiracial Nature“, 36.

3.1 Teorie „zprostředkovatelské menšiny“

Sociologové, kteří se podíleli na vytvoření teorie „zprostředkovatelské menšiny“, pozorovali, že mnohé menšinové etnické skupiny se v různých státech v průběhu historie nacházely v pozici „zprostředkovatelů“ obchodní výměny mezi výrobcí a konzumenty, popřípadě mezi elitami a masami obyvatel stejného, nebo i různého etnického původu. Tento vzorec ekonomického fungování společnosti se objevoval ve feudálních společnostech, ale i v koloniích evropských států ve 20. století. Nejznámějším příkladem jsou Židé ve východní Evropě, ale také Číňané v Thajsku a jinde v jihovýchodní Asii, či Indové v Jižní Africe.⁹⁸

Rozhodujícím faktorem, který určuje jednání „zprostředkovatelské menšiny“ a také reakce na ni, je povaha společnosti, v níž „zprostředkovatelé“ prosperují.⁹⁹ Je třeba aby ve společnosti existovala hluboká sociální a ekonomická propast mezi dominantním a minoritním etnikem či elitou a masami obyvatelstva. Mezeru pak přemost'ují právě „zprostředkovatelé“, obchodníci nebo podnikatelé z jiné etnické skupiny.¹⁰⁰ Společenským postavením se etnikum hrající „zprostředkovatelskou“ roli řadí spíše k střední než nižší třídě a obvykle se soustředí ve vybraných typech zaměstnání, především v obchodě a službách.¹⁰¹ „Zprostředkovatele“ charakterizuje též silná etnická soudržnost,¹⁰² vyjádřená např. i spolehem na etnické zdroje jako rodinná práce v podniku, úvěrové asociace a společenské kluby. Tyto neformální instituce udržují odlišnost skupiny od většinové společnosti skrze předávání tradic, sňatky uvnitř skupiny a další.

Dalším fenoménem, který charakterizuje menšiny „zprostředkovatelů“, je značná míra nepřátelství, kterému jsou ze strany většinové společnosti hostící země vystaveni. V historii se projevovalo snahou o odejmutí jejich prostředků obživy, vylučováním ze společnosti, výtržnostmi, pogromy, apod. Nepřátelství je nejvíce předpokládáno ze strany klientů a konkurentů. Klienti mohou negativně hodnotit jejich ceny,¹⁰³ obchodní aktivity těchto skupin pak mohou začít ekonomicky ohrožovat

⁹⁸ Edna Bonacich, „A Theory of Middleman Minorities“, *American Sociological Review*, č. 38, (Říjen 1973): 583, <http://www.neiu.edu/~circill/benjamin/psci411b/theory.pdf> (staženo 25. dubna 2011).

⁹⁹ Kim, Kim, „Multiracial Nature“, 30.

¹⁰⁰ *Ibidem*, 30.

¹⁰¹ Bonacich, „A Theory of Middleman Minorities“, 584.

¹⁰² *Ibidem*, 591.

¹⁰³ *Ibidem*, 589.

podnikatele, kteří náleží k většinové společnosti, ať už k výše, či níže společensky postavené skupině, kteří nejsou schopni „zprostředkovatelům“ cenově konkurovat.¹⁰⁴ Např. v zemích, které se osvobozovaly z evropské koloniální nadvlády, projevovali členové osvobozeného etnika touhu po kontrole ekonomiky, což vedlo k zintenzivnění konfliktů se „zprostředkovateli“.¹⁰⁵

V důsledku toho lobbují skupiny soupeřící se „zprostředkovateli“ za zákony a neformální praktiky, které by je omezovaly. Taková opatření jsou pak legitimizována stigmatizujícími názory na „zprostředkovatelskou“ skupinu. Negativní představy zdůrazňují a přehání záporné vlastnosti „zprostředkovatelů“, udržují přesvědčení o jejich cizosti a podporují diskriminaci, která zase vede k většímu uzavírání se „zprostředkovatelů“ v etnické enklávě.¹⁰⁶ Hostující společnost jako celek na ně tedy hledí jako na cizí, neasimilovatelné a rezervované. Sociolog a odborník na korejskou menšinu v USA Pyong Gap Min a newyorský psychiatr Andrew Kolodny dodávají poslední významný fakt o „zprostředkovatelské menšině“, kterým je možný dopad jejího společenského postavení na její členy: v časech krize a útoků bývá opuštěna dominantní skupinou společnosti/elitou a ponechána útočníkům, či dokonce použita dominantní skupinou jako štít proti agresi níže postavené skupiny ve společnosti.¹⁰⁷

3.2 Aplikace teorie „zprostředkovatelské menšiny“ na případ korejských obchodníků

Následující podkapitola zkoumá, aplikovatelnost teorie „zprostředkovatelské menšiny“ na korejské podnikatele v chudých černošských sousedstvích a tedy i možnost vysvětlení konfliktního způsobu jejich soužití s Afroameričany podle ní. Sociologové Min a Kolodny stanovili několik základních podmínek, jako charakter prostředí a způsoby chování skupiny, za kterých „zprostředkovatelská menšina“ prosperuje a dle kterých ji lze rozeznat v americké společnosti. Jsou jimi: vhodné podmínky k podnikání a stratifikace společnosti, koncentrace v drobném podnikání, zaměření na zákazníky z etnických menšin, závislost na amerických korporacích pro dodej zboží, etnická

¹⁰⁴ Jonathan H. Turner, „Toward a Unified Theory of Ethnic Antagonism: A Preliminary Synthesis of Three Macro Models“, *Sociological Forum* 1, č. 3 (Červenec, 1986): 413 – 415, <http://www.ebsco.com> (accessed April 26, 2011).

¹⁰⁵ Bonacich, Edna, „A Theory of Middleman Minorities“, 590.

¹⁰⁶ Turner, „Toward a Unified Theory“, 413 – 415.

¹⁰⁷ Pyong Gap Min a Andrew Kolodny, „The Middleman Minority Characteristics of Korean Immigrants in the United States“, in *Koreans in the Hood: Conflict with African Americans*, ed. Kwang Chung Kim, (Baltimore: The Johns Hopkins University Press, 1999): 147, Kwang Chung Kim, „Conclusion“, in *Koreans in the Hood: Conflict with African Americans*, ed. Kwang Chung Kim (Baltimore: The Johns Hopkins University Press, 1999): 235.

soudržnost, negativní stereotypizace a zkušenosti s projevy nepřátelství od členů většinové společnosti. V následující části tedy bude ověřeno, splňují-li Korejci kritéria této teorie.

3.2.1 Vliv bělošské dominantní skupiny

Není třeba dokazovat, že Spojené státy byly a jsou výrazně rozvrstvenou společností, se zřejmou ekonomickou i společenskou mezerou mezi většinovou společností a nejchudšími vrstvami obyvatelstva.

Koncentrace Afroameričanů v centrech velkých měst nebyla náhodná, nebo dokonce jimi zamýšlená, ale byla důsledkem opatření bílých obyvatel, která měla bránit Afroameričanům ve vstupu do bělošských residenčních čtvrtí. Od „velkých migrací“ Afroameričanů do průmyslových center během světových válek uplatňovali bílí obyvatelé různé omezující praktiky vůči černochům, a tím položili pevný základ rezidenční segregaci obyvatel velkoměst.¹⁰⁸ Stejně tak byli Afroameričané diskriminováni při hledání zaměstnání. Tyto dva typy rasové diskriminace nejvíce přispívaly k žalostným životním podmínkám obyvatel „ghett“ a nadále je udržovaly.¹⁰⁹

V poválečné době se bílí obyvatelé stěhovali z center na předměstí a zároveň s tím městské rady uplatňovaly politiku „městské obnovy“, při které docházelo k odstraňování městských slumů a stěhování jejich obyvatel do center měst. S bílými rezidenty odcházely z center měst i pracovní příležitosti a služby, což vedlo k ještě větší chudobě obyvatel v segregovaných oblastech.¹¹⁰ Globální ekonomická restrukturalizace, outsourcing a přechod na nové formy průmyslu v 80. letech způsobily pokles poptávky po nekvalifikovaných dělnících. Zároveň masově přicházeli do Spojených států imigranti, kteří byli ochotní pracovat levněji než nekvalifikovaní Afroameričané. Tato

¹⁰⁸ Mezi diskriminační praktiky patřilo soustavné odmítání bank poskytovat Afroameričanům hypotéky, odmítání realitních ukazovat černochům domy v bílých čtvrtích, a namísto toho je směřovali do černošských oblastí. Obyvatelé bílých sousedství zakládali spolky na udržení „rasové čistoty“, lobbvali za regulace, které by souhlasily s jejich plány. Vlastníci domů mezi sebou měli dohody, že nebudou prodávat a pronajímat své domy černochům. Afroameričané, kterým se podařilo tyto překážky překonat, se stávali oběťmi slovního i fyzického napadání. Douglas S. Massey, Nancy A. Danton, *American Apartheid: Segregation and the Making of the Underclass* (Cambridge: Harvard University Press, 1994): 2,3,43-46,50-54, Maria Krysan, Reynolds Farley, „Residential Preferences of Blacks: Do They Explain Persistent Segregation?“, *Social Forces* 80, č. 3 (březen 2002): 937, <http://www.ebscohost.com> (staženo 29.4. 2011).

¹⁰⁹ Kim, Kim, „The Multiracial Nature“, 22.

¹¹⁰ Kim, *Bitter Fruit*, 22.

nově nastalá situace přivodila vysokou míru nezaměstnanosti, a pokles mezd, což bylo obzvláště znatelné v černošských čtvrtích v centrech amerických měst.¹¹¹

3.2.2 Korejské podniky v chudých afroamerických čtvrtích

Následující konkrétní data dokazují hojné zastoupení Korejců v samostatně výdělečné činnosti. Přestože Korejci nebyli jediná etnická menšina, která se v USA věnovala podnikání, podle statistik se v této oblasti ze všech amerických etnik angažovali nejvíce. V roce 1990 podnikalo téměř 21 % ze všech Korejců žijících v USA. Pro srovnání, podnikání si jako způsob obživy zvolilo 5-9 % ostatních asijských imigrantů.¹¹² Korejci byli navíc jediní Asiaté, kteří podnikali v chudých afroamerických čtvrtích.¹¹³

Podle teorií „zprostředkovatelské menšiny“ přemostňuje „zprostředkovatelské etnikum“ ekonomickou a společenskou propast mezi členy majoritního a jiného minoritního etnika. Tvrzení, že korejští obchodníci se zaměřovali především na černošské čtvrti, by bylo nadsazené. Více korejských podnikatelů bylo v oblastech osídlených bělošskou populací.¹¹⁴ I přesto však tvořili afroameričtí zákazníci o mnoho větší podíl klientely Korejců než by se rovnalo jejich zastoupení v americké populaci.¹¹⁵ V New Yorku podnikali Korejci převážně v oblastech osídlených etnicky menšinovým obyvatelstvem. V Brooklynu vlastnili zhruba 3000 obchodů a asi 1500 v Bronxu, což bylo 25 % a 13 % z celkového počtu korejských podniků v New Yorku. Většina z obchodů v Brooklynu byla v černošských čtvrtích, kde žili imigranti z karibských zemí, podniky v Bronxu byly situovány ve čtvrtích, kde sídlili převážně Hispánci. Korejci provozovali své podniky též v Harlemu a Jamaica, newyorských čtvrtích s převážně černošskou populací.¹¹⁶

V Los Angeles bylo etnické složení korejské klientely následující: 35 % tvořili dohromady Afroameričané a Hispánci, 35 % bělošská populace a 30 % samotní

¹¹¹ Thornton a Mizuno, „Economic Well-being“, 16 – 17.

¹¹² Výzkum prováděný na základě statistik US Bureau of Census, zaměřený na srovnání podnikání mezi Asiaty. V roce 1990 podnikalo 9% Vietnamců, 8% Číňanů, 5% Indů a 6% Indů z Gudžarátu. Marilyn Fernandez, Kwang Chung Kim, „Self-Employment Rates of Asian Immigrant Groups: An Analysis of intergroup and Intragroup Differences“, *The International Migration Review* 32, č. 3 (Podzim 1998): 665, <http://www.jstor.org> (staženo 28. 4. 2011).

¹¹³ Fernandez, Kim, „Self-Employment Rates“, 676.

¹¹⁴ Min, *Caught in the Middle*, 65.

¹¹⁵ V devadesátých letech byl podíl černošů v americké populaci 12%, avšak procentní podíl černošských zákazníků na celkové klientele korejských podnikatelů byl mnohem větší. Min, *Caught in the Middle*, 65.

¹¹⁶ Min a Kolodny, „The Middleman Minority Characteristics“, 137.

Korejci.¹¹⁷ Je však třeba vzít v úvahu, že v roce 1990 tvořila 53 % obyvatelstva Los Angeles County bílá populace, zatímco Afroameričané čítali pouhých 17 % a Hispánci 14 % populace.¹¹⁸ Z toho plyne, že skladba klientely korejských podniků nebyla úměrná etnické skladbě obyvatel a podstatně větší množství korejských podniků bylo situováno v oblastech osídlených etnickými menšinami, a tudíž poskytovalo služby převážně jim. Nejmarkantnějším příkladem byla oblast South Central (nejchudší oblast Los Angeles, jež byla z 55 % osídlena Afroameričany),¹¹⁹ kde bylo v roce 1991 vlastněno 80 % z 1600 podnikatelských zařízení Korejci.¹²⁰

To, že Korejci v hojné míře samostatně podnikali, bylo způsobeno omezeními, se kterými se setkávali v americké společnosti. Mnozí z prvních korejských imigrantů absolvovali prestižní korejské university, avšak v USA nemohli vykonávat své profese, protože jejich akademické úspěchy nebyly převeditelné do amerického prostředí. Američané korejské univerzity neznali a jejich diplomy neuznávali.¹²¹ Ukázalo se, že překážkou, která Korejcům nejvíce bránila v integraci do americké většinové ekonomiky, byla jejich velice malá znalost angličtiny. Kvůli neschopnosti bezproblémového dorozumívání mohli korejští přistěhovalci pro americké zaměstnavatele vykonávat pouze podřadné manuální práce.¹²²

Mezi nedosažitelnou profesní kariérou a podřadnou manuální prací se naskýkala možnost samostatného podnikání, nabízející relativní finanční úspěšnost a nezávislost. Korejští imigranti proto ve velké míře volili tento zdroj obživy. Je odhadováno, že 40 % dospělých Korejců v Los Angeles v roce 1980 mělo svůj podnik a dalších 40 % bylo v těchto podnicích zaměstnáno. Podobně tomu bylo v New Yorku. V Atlantě bylo 36 %

¹¹⁷ Min a Kolodny, „The Middleman Minority Characteristics,“ 137.

¹¹⁸ „Race/Ethnic Population Estimates: Components of Change for California Counties, April 1990 to April 2000,“ Oficiální webová stránka Ministerstva financí státu Kalifornie, http://www.dof.ca.gov/research/demographic/reports/estimates/e-3/by_county_1990-2000/. (staženo 26. dubna 2011)

¹¹⁹ Dowell Myer, „Special Report: Demographic and Housing Transitions In South Central Los Angeles, 1990 to 2000“, Oficiální stránka University of Southern California, http://www.usc.edu/schools/sppd/research/census2000/pdf/SoCentral_DM.pdf. (Staženo 26. dubna 2011).

¹²⁰ Min, *Caught in the Middle*, 66-7.

¹²¹ Jako příklad lze uvést, že 600 korejských lékařů v jižní Kalifornii nemohlo vykonávat svoji profesi, protože nezískali státní licenci. I Americká komise pro lidská práva zaznamenala, že na jedné straně byla vzdělaným a vysoce kvalifikovaným Korejcům udělována preferenční víza, ale na straně druhé jim bylo sdělováno, že jejich diplomy jsou nedostatečné, zkušenosti neaplikovatelné a osvědčení neuznávána. Takaki, *Strangers*, 438-440, Abelmann a Lie, *Blue Dreams*, 124.

¹²² Abelmann a Lie, *Blue Dreams*, 123-7.

korejských rodin zaměstnáno v malých rodinných podnicích.¹²³ Kupříkladu 78% korejských zelinářů v New Yorku mělo vysokoškolské vzdělání.¹²⁴

Souhra několika faktorů měla podle Yoona zásadní význam pro úspěch jejich podnikání v černošských sousedstvích. Korejci začali přicházet právě v době, kdy prosperita center měst upadala a kvůli rasovým nepokojům 60. let, které často zasahovaly právě tyto oblasti, je opouštěli jejich bílí obyvatelé. Od 50. let se do center velkých amerických měst začali přistěhovávat Afroameričané a v 80. letech tvořili 90 % jejich obyvatelstva. Bydleli zde i židovští a italští obchodníci, kteří spolu s převážně bělošskou americkou klientelou chudnoucí centra měst začali opouštět, a Korejci od 70. let začali jejich krámy kupovat.¹²⁵

V 70. letech zároveň docházelo k bezprecedentnímu ekonomickému vzestupu Jižní Koreje. Soul se orientoval především na export a USA se záhy staly jeho klíčovým obchodním partnerem. Korejci tak mohli obchodovat s výrobky z vlastní země, což byla výhoda, kterou jiní imigranti většinou neměli.¹²⁶ Vhodnou příležitostí pro Korejce, jak vstupovat do černošských čtvrtí a otevírat tak podniky byl prodej paruk, které byly v tehdejší době velmi populární právě mezi afroamerickými ženami. Když v polovině 70. let začala poptávka po tomto zboží klesat, přeorientovali se korejští obchodníci na prodej oblečení, šperků a dalších módních doplňků, které byly také vyráběné v Koreji.¹²⁷

Další vlna imigrantů, lidé přicházející zhruba od roku 1975, již počítala s tím, že se v USA kvůli jazykové bariéře a dalším omezením budou muset zapojit do etnické korejské ekonomiky. Podle Yoonova průzkumu, bylo např. v Los Angeles 42 % jeho respondentů po příjezdu do USA zaměstnáno v korejském obchodě, 37 % si založilo vlastní podnikání a pouze 21 % pracovalo v ekonomice dominované bělošskými zaměstnavateli. Další motivací pro zakládání vlastního podnikání byl fakt, že Korejci dostávali nízké platy jak u amerických, tak u korejských zaměstnavatelů. Vlastní podnik

¹²³ Jo, „Korean Merchants”, 400-1.

¹²⁴ Takaki, *Strangers*, 442.

¹²⁵ Druhá generace, synové dosavadních majitelů podniků, měli většinou universitní vzdělání a v kariéře aspirovali na větší úspěchy, než jak se jim jevílo provozování obchodů svých otců. Proto se mladá generace Afroameričanů začala těchto podniků zbavovat, prodávali je nebo pronajímali právě Korejcům. Yoon, *On My Own*, 121.

¹²⁶ *Ibidem*, 120 – 122.

¹²⁷ *Ibidem*, 111 – 113.

skýtal vyhlídku na mnohem vyšší výdělků, poskytoval relativní ochranu před ztrátou místa v době recese a zajišťoval příjem i v důchodovém věku.¹²⁸

Korejci podnikali v černošských sousedstvích i přes nízké zisky a vyšší kriminalitu kvůli menším bariérám komplikujícím začátek podnikání v porovnání např. se čtvrtěmi, kde sídlili běloši. Korejci v černošských sousedstvích vyplňovali mezery po velkých řetězcích, které z center měst odcházely spolu s bílými zákazníky, a mohli těžit z prodeje levného konzumního zboží. V oblastech, kde podnikali, mohla být nezaměstnanost až 60% a mnoho klientů žilo pod hranicí chudoby. Prodejem levného zboží v oblastech s nižšími nájmů snižovali korejští podnikatelé vstupní náklady na pořízení a provoz podnikání.¹²⁹

Aby mohli otevřít své podniky, spoléhali se korejští podnikatelé na kapitál, jenž získávali skrze tradiční korejský finanční systém *kye*¹³⁰, půjčkami od příbuzných a přátel, či si z domova přivezli naspořené peníze. Udržování firem v chodu pak záviselo téměř výhradně na práci rodinných příslušníků.¹³¹ Toto opatření minimalizovalo náklady na mzdy a nebezpečí krádeží ze strany zaměstnanců. Pokud bylo třeba najmout zaměstnance, podnikatelé obvykle preferovali Korejce, protože byli v jejich očích spolehlivější a pracovitější než Hispánci a Afroameričané.

Avšak zaměstnávání příslušníků z jiných etnik se velmi lišilo podle oblasti, kde Korejci podnikali. Podle Yoonova průzkumu si např. chicagští obchodníci vybírali černošské zaměstnance. Šlo o promyšlený obchodní tah, protože tito prodavači sloužili jako ochrana před napadením ze strany černých zákazníků, mohli překládat a zprostředkovávat spory a zároveň zvyšovali zaměstnanost v černošské komunitě, což přispívalo k dobrým vztahům se sousedstvím. Korejci s těmito zaměstnanci často nebyli spokojeni, stěžovali si, že jsou líní, nespolehliví, absentéři a kradou.¹³² Přesto však výhody ve vztahu vůči ostatním Afroameričanům tyto nevýhody převažovaly. V Los Angeles Korejci naopak raději najímali Hispánce, protože byli pracovitější, poslušnější a levnější,¹³³ a také jich zde sídlilo mnohem více než v Chicagu.

¹²⁸ Korejci přicházeli do USA ve středním věku, od americké vlády by dostávali velice nízký důchod. Yoon, *On My Own*, 132-136.

¹²⁹ *Ibidem*, 137 – 141.

¹³⁰ Tradiční korejský finanční systém založený na *kye*, což je rotační úvěrové sdružení. Každý, kdo tohoto finančního klubu patří, do něj měsíčně přispívá a každý měsíc je jednomu ze členů celkový vybraný měsíční obnos zapůjčen. Obvykle jsou půjčky používány právě na otevření nových obchodů nebo rozšiřování starých. *Kye* není jen finanční instituce, ale i společenský klub, ve kterém k sobě mají členové důvěru. Park, „Use and Abuse”, 493, Jo, „Korean Merchants”, 399, Yoon, *On My Own*, 143.

¹³¹ Park, „Use and Abuse”, 493.

¹³² Yoon, *On My Own*, 155.

¹³³ *Ibidem*, 155.

Korejci plánovali svou přítomnost v černošských sousedstvích pouze krátkodobě, chtěli získat kapitál a zkušenosti, aby mohli začít větší podnikání na lepší adrese. Z tohoto důvodu také měnily podniky často své majitele. To Afroameričany také provokovalo, protože se cítili Korejci využívání pouze k jejich společenskému postupu.¹³⁴

Podnikání Korejců v chudých afroamerických a hispánských sousedstvích se tedy shoduje s teorií popsanou orientací „zprostředkovatelské menšiny“ na menšinovou klientelu.

3.2.3 Další rysy Korejců jako „zprostředkovatelské menšiny“

Teorie „zprostředkovatelské menšiny“ dále předpokládá závislost „zprostředkovatelů“ na dodávkách zboží od podnikatelů z dominantní skupiny ve společnosti. Tato podmínka byla splněna korejskými podniky, které obchodovaly s ovocem, zeleninou, smíšeným zbožím, rybami, alkoholem anebo pohonnými hmotami, které odebírali od amerických dodavatelů. Sociolog Kwang Chung Kim navrhuje, že dominantní skupina může být v době globalizace rozšířena i o nadnárodní a mezinárodní hráče, vlastníky velkých korporací, stejně jako o asijské výrobce, jejichž produkty, jako oblečení a doplňky vyráběné v Asii či Latinské Americe, korejští podnikatelé menšinovým zákazníkům nabízejí.¹³⁵

Etnická soudržnost Korejců také potvrzovala jejich začlenění do kategorie „zprostředkovatelských menšin“. Příliš se nezapojovali do většinové společnosti, svou mateřštinou mluvili mnohem více než ostatní Asiaté a spoléhali se na etnické zdroje více než jiní (např. práce členů rodiny v společném podniku, využívání půjček od Korejců namísto od Američanů, mnohem vyšší účast v etnických křesťanských církvích, atd).¹³⁶ Aby mohli lépe čelit problémům s Afroameričany, více se organizovali, což posilovalo vědomí jejich etnické příslušnosti a soudržnosti. V předchozí kapitole byl podrobně diskutován fenomén negativní stereotypizace Korejců ze strany americké společnosti i zkušenosti s projevy nepřátelství, proto zde nejsou znovu opakovány a lze konstatovat, že Korejci tyto podmínky teorie „zprostředkovatelské menšiny“ splňují.

Funkčnost „zprostředkovatelské teorie“ ve spojení s korejskými obchodníky se v konfliktech s Afroameričany projevila také tím, že zástupci zákonné moci, jako

¹³⁴ Ibidem, 150 - 160.

¹³⁵ Kim, „Conclusion“, 234.

¹³⁶ Kim, „A View from Below“, 14-15.

policisté, nebo politici v krizových situacích Korejce opouštěli. Jako příklad lze uvést losangeleské nepokoje z roku 1992, které následovaly po velmi diskutabilním rozsudku, jenž zprostil viny bělošské policisty, kteří surově zmlátili černocho. Afroameričané projevovali svůj hněv nad nespravedlivým rasistickým soudním systémem, primárně složeným z bělošských soudců a podle Afroameričanů tedy reprezentujícím názory bělošské dominantní skupiny a napadali především lidi bílé pleti. Jak už bylo řečeno výše, nepokoje byly „multietnické“, docházelo tedy k násilným střetům mezi bělochy, černocho, Asiaty i Hispánci. V této vypjaté situaci byli policisté pasivní a nechránili podniky Korejců před rabováním a zapalováním. V Beverly Hills, blízké, bílými obyvateli osídlené oblasti, kam chtěli výtržníci také dojít, však policie jakémukoliv násilí efektivně zabránila.¹³⁷

Totéž, ale s méně závažnými následky, se událo při nejrozsáhleším newyorském černošském bojkotu „Red Apple“ v roce 1990, kdy policisté nedokázali demonstranty přimět, aby udržovali soudem nařízenou vzdálenost od korejského obchodu.¹³⁸

3.3 Příčiny konfliktů a jejich důsledky podle teorie „zprostředkovatelské menšiny“

Protože se nejdůležitější rysy života korejských obchodníků v černošských čtvrtích shodují s charakteristikami „zprostředkovatelské menšiny“, může být tato teorie věrohodným teoretickým východiskem i při hledání příčin konfliktů mezi Afroameričany a Korejci. Teorie předvídá, že „zprostředkovatelé“ budou zažívat konflikty se svými klienty a konkurenty z níže postavené skupiny ve společnosti.¹³⁹ Podle teorie jsou nejzřejmějšími příčinami konfliktů protichůdné ekonomické záměry zúčastněných skupin. Aplikuje-li se tato teze na vztahy mezi černocho a Korejci, lze konstatovat, že v nich byl již od počátku obsažen latentní konflikt, protože se obě skupiny snažily na situaci, ve které se společně nacházely, ekonomicky profitovat, což znamenalo zisk na úkor ostatních.¹⁴⁰ Tento znak byl v praktickém soužití mnohokrát potvrzen např. tím, že Afroameričané obviňovali Korejce z vysokých cen a

¹³⁷ Abelmann a Lie, „*Blue Dreams*“, 160.

¹³⁸ Min a Kolodny, „The Middleman Minority Characteristics“, 148.

¹³⁹ Bonacic, „A Theory of Middleman Minorities“, 589.

¹⁴⁰ Edward T. Chang, „New Urban Crisis: Korean-African American Relations“ in *Koreans in the Hood: Conflict With African Americans*, ed. Kwang Chung Kim (Baltimore: The Johns Hopkins University Press, 1999), 48.

vykořisťování, z toho, že je nezaměstnávají a svým úsilím jim berou příležitosti k podnikání.¹⁴¹

V některých konfliktních situacích byl potvrzen další rys, charakterizující „zprostředkovatelské menšiny“, a sice že jsou ekonomicky silné (v poměru k níže postavené skupině ve společnosti), avšak politicky bezmocné.¹⁴² Proto sociologové často spojují teorii „zprostředkovatelské menšiny“ s teorií „obětního beránka“¹⁴³ a argumentují, že Afroameričané si z korejských podnikatelů vytvořili oběti, na kterých si vylévali frustraci a zoufalství z vlastní dlouhodobě špatné ekonomické situace. Ta však nebyla zapříčiněna Korejci, ale bělochy a jejich diskriminujícím přístupem k černochům. Korejci však byli použiti jako obětní beránci, kteří nesli hněv, který měl patřit bělochům. Aby mohli dát průchod své agresi, zveličovali Afroameričané běžné obchodní spory s Korejci a napadali je.¹⁴⁴ Korejci se tak stali štítem, který chránil bílou populaci před útokem deprimovaných Afroameričanů. To bylo umožněno situačními faktory, které jsou typické pro „zprostředkovatelské menšinu“: byli více viditelní díky své etnické odlišnosti, byli také lehce dostupní, neboť podnikali přímo v černošských čtvrtích, a měli jen velmi malou politickou moc a další možnosti, jak se útočníkům pomstít.¹⁴⁵

Teorie „zprostředkovatelské menšiny“ se pokouší nahlížet na konfliktní vztahy mezi rozdílnými etniky v celospolečenském kontextu. Zařazuje etnické skupiny do společenské hierarchie podle jejich ekonomické role. Korejští obchodníci v afroamerických čtvrtích jsou „zprostředkovateli“ mezi bělošskou většinovou americkou společností, jejíž zboží prodávají Afroameričanům v jejich čtvrtích, ze kterých velké americké nákupní řetězce odešly kvůli malé kupní síle a velké kriminalitě tamějšího obyvatelstva. Postavení Afroameričanů i Korejců bylo do velké míry formováno a určeno vztahem k většinovému bělošskému etniku. Ačkoliv se může jevit, že bělošská populace nemá s konfliktem dvou minorit nic do činění, zásadně přispěla ke

¹⁴¹ Chang, „New Urban Crisis“, 48.

¹⁴² Bonacic, „A Theory of Middleman Minorities“, 592, Kim, Kim, „Multiracial Nature“, 33–4.

¹⁴³ „Scapegoat“ nebo také „frustration-agression“ teorie říkají, že členové dominující skupiny si svoji frustraci z neúspěchu vylévají na nejbližším možné skupině, která jim to není schopná oplatit stejně. Viz např. Lindzey Gardner, „An Experimental Examination of the Scapegoat Theory of Prejudice“, *The Journal of Abnormal and Social Psychology* 45, č.2, (duben, 1950), 296, <http://www.ebscohost.com> (staženo 29.4.2011).

¹⁴⁴ Kim, Kim, „Multiracial Nature“, 34.

¹⁴⁵ Ibidem, 33 - 4.

vzniku podmínek, ve kterých konflikt později vyrůstal. Teorie „zprostředkovatelské menšiny“ zdůvodňuje vznik konfliktů nepřátelstvím členů hostící společnosti (Afroameričanů i bělochů) vůči „zprostředkovatelům“ (Korejčům v nízkopříjmových černošských sousedstvích), které je založené na cizosti a uzavřenosti jejich skupiny. Tyto kulturní odlišnosti mohou být použity ke stigmatizaci Korejců a mobilizaci Afroameričanů k protestům. Teorie popisuje i ekonomický základ antagonismu skupin: afroameričtí zákazníci považovali Korejce za úspěšné obchodníky, kteří je vykořisťují a odnáší finanční zdroje z jejich komunity.

4. Vysvětlení příčin konfliktů z pohledu mocenského boje

Malá skupina autorů poukazuje na to, že mnoho sociologů (např. ti zmiňovaní výše) směřuje příčiny napětí s příčinami vlastních konfliktů a přímých fyzických střetů mezi skupinami. Je jen velmi málo zdrojů, které se podrobně zabývají tím, jak se napětí mezi skupinami přemění v otevřený střet.¹⁴⁶ Mezi nejvýznamnější díla v této oblasti patří výzkum politologa Patricka D. Joyce a sociologů Heon Cheol Leea a Claire Jean Kimové, proto je tato kapitola podložena převážně jejich pracemi.

Joyce, Lee a Kimová poukazují především na klíčovou roli ideologií, které používají Afroameričané k mobilizaci podpory kolektivních proti-korejských akcí. Podle nich právě tyto ideologie představují nezbytnou podmínku vzniku otevřeného konfliktu skupin. Ostatní autoři se mobilizační taktikou a argumenty Afroameričanů buď vůbec nezabývají, anebo ji považují za pouhý klíč otevírající dveře výlevům frustrace a hněvu černošů, jež si vybíjí na Korejcích, ale tyto černošské argumenty hlouběji nezkoumají. Rétorice aktivistů je však třeba věnovat pozornost, neboť odráží dlouhodobé politické přesvědčení Afroameričanů, které formuje jejich jednání.¹⁴⁷ Podle Joyce, Leea a Kimové nejsou černošské akce výbuchy hněvu, ale plánované a organizované akce s jasně artikulovanými cíli, akce, ve kterých záleží především na vedení, politice a kolektivních aktivitách.¹⁴⁸ Protesty měly ve skutečnosti mnohem hlubší význam a širší cíle než bojkotovat jediný obchod. Byl jím boj proti rasismu, jak tvrdili sami aktivisté.¹⁴⁹

Následující kapitola zkoumá osobní motivy Afroameričanů a jejich ideologické a politické cíle, které je vedly k proti-korejským akcím. V tomto ohledu je třeba vzít v potaz využití ideologií černošského nacionalismu k mobilizaci lidí pro zahájení a vedení bojkotu.

4.1 Ideologie černošského nacionalismu

Obvykle to byli Afroameričané, kdo otevřený konflikt na úrovni skupin (tzn. ne spor dvou jednotlivců - zákazníka a prodávajícího) začínal.¹⁵⁰ I Korejci mohli vyprovokovat spor s Afroameričanem, nebylo však v jejich zájmu dále ho eskalovat. Je

¹⁴⁶ Patrick D. Joyce, *No Fire Next Time*, 36.

¹⁴⁷ Yoon, *On My Own*, 206, Kim, *Bitter Fruit*, 6.

¹⁴⁸ Např. Joyce, *No Fire Next Time*, 135, Kim, *Bitter Fruit*, 6.

¹⁴⁹ Kim, *Bitter Fruit*, 6.

¹⁵⁰ Kim, „Conclusion“, 238.

třeba se ptát, co černochoy k takovému jednání vedlo. Jak už bylo řečeno výše, demonstrace a bojkoty korejských obchodů ze strany černochoů byly často vedeny ve jménu boje proti znevažování černošských zákazníků Korejci a proti zabírání a „vysávání“ černošských komunit cizími obchodníky. Bojkotujícím Afroameričanům se nelíbilo, že s nimi Korejci nezachází s respektem, sledují je při nakupování, jako by byli zloději, a nechovají se k nim mile.¹⁵¹ Považovali korejské obchodníky za vykořisťovatele, kterým jde jen o peníze¹⁵² a kteří komunitě nijak nepřispívají.¹⁵³

Všechny tyto názory lze najít v ideologii černošského nacionalismu. Afroameričané s universalistickými názory nepovažují barvu pleti člověka za podstatnou a chtějí stejná práva a stejné zacházení se všemi lidmi bez rozdílu jejich etnického původu. Pro černošské nacionalisty je barva pleti naopak nejdůležitějším politickým a společenským faktorem. Jsou na barvu své pleti pyšní, vnímají ji jako základ pro jednotu a hrdost. Přijímají rasový pohled na svět, avšak jejich ideologie je právě opačná než ta, která je propagovaná bělošskými rasisty (bílí na vrchu a černí ve spodu společenské hierarchie). Černošští nacionalisté mění nálepku podřadnosti ve znak cti.¹⁵⁴

Věří také, že černoši tvoří v USA národ, který je „bělošskou dominantní rasou“ kolonizovaný a měl by být osvobozen. V zásadě nechtějí přijímat americké hodnoty a být integrováni do americké společnosti. Coby svébytný národ chtějí kontrolovat svůj osud. Volají po autonomii, přenesení části centrálních pravomocí do vlastních rukou. Svým bojem proti rasismu nechtějí dosáhnout rovných příležitostí s bělochy, ale touží po zisku lokální kontroly, po osvobození institucí černošské komunity od „koloniální nadvlády“ ne-černochoů.¹⁵⁵ Nedílnou součástí této ideologie je volání po „komunitní kontrole“, tzn. kontrole nad institucemi, jako jsou banky, školy, politické pozice a obchody v černošských čtvrtích.¹⁵⁶

Radikální ideologie samostatnosti a spoléhání se na sebe byla propagovaná černošskými vůdci jako Marcus Garvey, Elijah Muhammad, Malcolm X či Stokely Carmichael.¹⁵⁷ Takto brojil Malcolm X proti bělošské kolonizaci afroamerických čtvrtí:

¹⁵¹ Park, „Use and Abuse”, 492, 497.

¹⁵² Thornton a Mizuno, „Economic Well-being”, 23.

¹⁵³ Lee, „From Civil Relations”, 93.

¹⁵⁴ Kim, *Bitter Fruit*, 61.

¹⁵⁵ Gary Peller, „Toward Critical Cultural Pluralism: Progressive Alternatives to Mainstream Civil Rights Ideology“ in *Critical race theory: The key writings that formed the movement*, eds. Kimberlé Crenshaw, et al. (New York: The New Press, 1995), 135 – 9.

¹⁵⁶ Kim, *Bitter Fruit*, 61.

¹⁵⁷ Yoon, *On My Own*, 207.

„To je špatně. V Americe není černá komunita, ve které žijeme, vlastněna námi. Nájemce je bílý. Obchodník je bílý. Celá ekonomika černošské komunity ve Státech je ve skutečnosti vlastněna těmi, kdo v komunitě ani nebydlí. ... A to jsou lidé, kteří vysávají ekonomickou krev z naší společnosti. ... Kontrolují noviny, reklamu. ... Kontrolují naši mysl... Skončí to tak, že nás budou kontrolovat ekonomicky, politicky, společensky, mentálně a všemi ostatními způsoby. Vysávají naši krev jako supové.“¹⁵⁸

Černošský nacionalismus se dělí na několik více či méně radikálních názorových proudů, avšak všechny sdílí základní přesvědčení o „černé pýše“, jednotě černochoů, právu na svobodnou volbu a kontrolu svého života.¹⁵⁹ Je to ideologie, se kterou se sice, jak píše Claire Jean Kimová, neidentifikují všichni Afroameričané, většinou však přijímají alespoň nějakou její část.¹⁶⁰ Vysokou míru akceptace alespoň nějaké části této ideologie dokládá např. zjištění, že téměř 92 % Afroameričanů v Los Angeles si v roce 1983 ve svých čtvrtích přálo mít více podniků vlastněných Afroameričany.¹⁶¹ Toto je předpokladem úspěchu černošských nacionalistických aktivistů při mobilizaci k protikorejským demonstracím. Fakt, že Hispánci a běloši v USA podobnou ideologii masově nepřijímají, může pomoci vysvětlit, to, že se v jejich čtvrtích konflikty neodehrávaly, ačkoliv i zde Korejci podnikali.

Cílem těch, co propagovali komunitní kontrolu, byla přeměna segregovaných černošských čtvrtí v základny černošské solidarity a moci. Iniciativy z 30. let minulého století jako „Buy black“, povzbuzovaly Afroameričany k nakupování v obchodech vlastněných černochoy. Jejich cílem byla etnická solidarita obchodníků a nakupujících a také ukázka síly černochoů a touhy po ekonomické kontrole. Později ve 20. století černoši často protestovali proti otevírání podniků jiných etnik ve svých čtvrtích a tyto aktivity byly vždy spojené s hesly o ekonomické kontrole. V 80. a 90. letech se právě ideologie komunitní kontroly promítla i do protestů proti korejským podnikatelům.¹⁶²

¹⁵⁸ „Malcolm X on Racist Violence. Speech by Malcolm X at the London School of Economics, Feb. 11, 1965, to a meeting sponsored by the school's Africa Society“, Webové stránky World History Archives, Hartford Web Publishing, <http://www.hartford-hwp.com/archives/45a/461.html>, (staženo 30.4.2011).

¹⁵⁹ Kim, *Bitter Fruit*, 75.

¹⁶⁰ Mnoho černochoů míší černošský nacionalismus např. s ideologií integrace prosazovanou např. Martinem Lutherem Kingem.

¹⁶¹ Chang, „The New Urban Crisis“, 46.

¹⁶² Kim, *Bitter Fruit*, 61-2.

4.2 Využití ideologie černošského nacionalismu k dosažení osobních cílů

Hesla ideologie černošského nacionalismu, který je politickou ideologií přijímanou mnoha Afroameričany poháněla většinu černošských demonstrací a bojkotů.

Organizátoři protestů, kteří brojili proti urážení černošské důstojnosti a vykořisťování komunity a kteří chtěli svými akcemi dosáhnout změn, jež by byly afroamerické komunitě ku prospěchu, vždy nacházeli mezi Afroameričany podporu. Protesty často vedli zapálení nacionalisté, kteří skutečně věřili v to, že se černoši osvobodí z „vnitřního amerického kolonialismu“ teprve až když převezmou ekonomickou kontrolu nad oblastmi, které obývají. Cíle organizátorů bojkotů však nemusely být vždy totožné s cíli, které tato ideologie hlásá a s hesly, které si z ní vypůjčovali pro mobilizaci podpory. Prohlášení o nutnosti ekonomické kontroly černých sousedství mohli využít i ti, kterým nešlo ani tak o nezávislost afroamerických čtvrtí jako spíše o vlastní ekonomické nebo politické cíle, a předpokládali, že jim k nim protestní nátlaková akce pomůže.

V mnohých případech černošských akcí, při kterých byla využita ideologie černošského nacionalismu k mobilizaci černošské podpory za účelem prosazení osobních cílů proti těm korejským se jednalo o obchodní boj mezi černošskými a korejskými obchodníky. Příkladem mohou být bojkoty v Los Angeles z let 1987 a 1989. Dva kryté trhy se staly terčem bojkotu organizovaného černošskými obchodníky a místními černošskými organizacemi poté, co jim korejští majitelé budovy odmítli pronajmout stánky na trhu. Majitelé byli obviňováni z vykořisťování místních občanů a odnášení zdrojů z komunity. Bojkot byl ukončen, až když Korejci vyhověli afroamerickým požadavkům.¹⁶³

Jiným příkladem využití kolektivních akcí k dosažení vlastních cílů mohou být 3 chicagské bojkoty z počátku 90. Let s účastí okolo 20 demonstrantů, které neměly dlouhého trvání. V roce 1990 byly při bojkotu 42 korejských obchodů provolávány standardní černošské požadavky slušného zacházení se zákazníky, příspěvků pro rozvoj komunity, pracovních příležitostí a správy financí korejských obchodníků afroamerickými bankami. Bojkot zorganizoval místní radní a později bylo zjištěno, že motivem pro celou akci bylo vybrání členských příspěvků pro lokální organizaci pro ekonomický rozvoj, se kterou měl tento radní úzkou vazbu. Bojkot korejských obchodů černochoy z roku 1991 byl zorganizován celostátní organizací *Majestic Eagles*, jejímž

¹⁶³ Joyce, *No Fire Next Time*, 124.

záměrem byla podpora podnikání Afroameričanů- Cílem byla propagace nově otevřeného konkurenčního afroamerického nákupního centra a také podpora politika s upadající reputací.¹⁶⁴

Poslední chicagský bojkot, který proběhl v roce 1993, byl zorganizován afroamerickou organizací, která propagovala černošské politiky a pomáhala jim při volebních kampaních. Jejich cílem bylo, vedle vyjádření nesouhlasu s obchodními praktikami Korejců, především vyzkoušet schopnost organizace mobilizovat podporu pro pozdější kampaň dvou místních kandidátů usilujících o zvolení do Kongresu. Dalším cílem bylo uvedení vlastního zboží do korejských podniků. Údajné kontakty této organizace s místním gangem však akci v očích Korejců, politiků i veřejnosti zdiskreditovaly.¹⁶⁵

Je tedy velmi dobře viditelné, že rétorika černošského nacionalismu, která dokázala mobilizovat podporu Afroameričanů pro společnou akci, mohla být využívána pro ryze osobní záměry.

4.3 Newyorský *Red Apple Boycott*

V New Yorku,¹⁶⁶ kde je černošský nacionalismus mnohem rozvinutější než kde jinde ve Spojených státech, taktéž probíhaly během 80. let bojkoty korejských podniků. Jejich vůdci byli většinou „profesionální“ aktivisté, členové nacionalistických hnutí, kteří se vedením bojkotů zabývali opakovaně. Následující text rozebírá bojkot, při kterém byla k mobilizaci podpory bojkotu použita hesla černošského nacionalismu. Účelem je demonstrovat, že příčinou bojkotů není černošský nacionalismus *per se*, ale to, jak konkrétní aktivisté definují situaci, využijí spouštěče střetu (např. konfliktu mezi prodávacem a kupujícím) a jaké mají osobní a kolektivní záměry.

Newyorské černošské bojkoty, které předcházely *Red Apple Boycott* z roku 1990-1991, byly vedené umírněnými nacionalistickými organizacemi a většinou končily dohodou mezi stranami. Korejci se obvykle zavázali najmout černošské zaměstnance, přispívat do fondů na rozvoj komunity, upravit ceny, chodit na kurzy „kulturně-

¹⁶⁴ Choi, „Contemplating“, 158.

¹⁶⁵ Ibidem.

¹⁶⁶ V této podkapitole je brán ohled na to, že černošští obyvatelé New Yorku, kteří nedávno imigrovali z oblasti Karibiku, se obvykle nepovažují za „Afroameričany“, protože se necítí být spojeni s USA. Jsou mnohem více ztotožnění s původní vlastí. Proto je v této podkapitole užíván výhradně termín „černoši“, který zahrnuje všechny černošské obyvatele nehlédě na etnický původ.

citlivého chování“ a podobně. Těchto výsledků bylo zjevně dosaženo díky mírným podmínkám a cílům aktivistů.¹⁶⁷

Největší – co do počtu účastníků i délky trvání – byl newyorský *Red Apple Boycott*. Byl zahájen 18. ledna 1990 a trval téměř 16 měsíců. Každý den bylo přítomných alespoň několik demonstrantů a největší počet protestujících při jedné příležitosti dosáhl až 400 lidí.¹⁶⁸

Událostí, která vyprovokovala zahájení bojkotu dvou korejských obchodů, byl incident mezi haitskou zákaznicí a korejským prodavačem v obchodě „*Family Red Apple*“. ¹⁶⁹ Několik hodin po incidentu se místní obyvatelé sešli ke spontánní demonstraci před korejským zelinářstvím. Následující týden vedla demonstrace lokální organizace *Flatbush Coalition for Economic Empowerment*. Zásluhou jejich vůdců se svolávané demonstrace konaly nejen jako protesty proti domnělému útoku Korejce proti Hait'ance, ale také jako vyjádření odporu proti nestejným ekonomickým příležitostem černochů. Do konfliktu byla tedy ihned zařazena nacionalistická ideologie. Poté se do čela akcí postavilo radikální nacionalistické hnutí *December 12th Movement*,¹⁷⁰ které bylo podporované haitskými¹⁷¹ a jinými černošskými organizacemi. Místní lídři a dosavadní vedoucí bojkotu zajistili radikálům styky s lokálními organizacemi, což bylo nezbytné pro legitimitu nových vůdců kolektivních akcí.¹⁷² Tito radikálové vyhlásili za cíl bojkotu usvědčení korejského prodavače z trestného činu, veřejnou omluvu Korejce postižené zákaznicí a zavření obchodu *Family Red Apple* a ještě jednoho korejského obchodu v téže ulici.¹⁷³ Krom toho proklamovali celou škálu cílů, které vycházely z ideologie černošského nacionalismu.

¹⁶⁷ Více o předcházejících bojkotech, na jejichž analýzu není v této práci prostor, viz Joyce, *No Fire Next Time*, 77-82, Kim, *Bitter Fruit*, 111-3, Min, *Caught in the Middle*, 73-8.

¹⁶⁸ Joyce, *No Fire Next Time*, 82, 88.

¹⁶⁹ Průběh incidentu není znám, popisy stran si protiřečí a obě zúčastněné strany svalují vinu na toho druhého. Bližší popis viz první kapitolu. Joyce, *No Fire Next Time*, 82-3.

¹⁷⁰ December 12th Movement byl v New Yorku znám jako nejradikálnější nacionalistická organizace. V souladu se svojí pověstí neměli aktivisté ani v případě tohoto bojkotu v úmyslu smířit se s drobnými ústupky od Korejců. Když umírnění černošští vůdci apelovali na ukončení bojkotu výměnou za ekonomickou pomoc Korejců sousedství, radikálové to odmítli. Kim, *Bitter Fruit*, 110. Podle Joyce tyto umírněné nařkli z toho, že „by svoje mámy prodali za pár drobků.“ Joyce, *No Fire Next Time*, 87.

¹⁷¹ Lee, „The Dynamics“, 96-7.

¹⁷² Joyce, *No Fire Next Time*, 86.

¹⁷³ Kim, *Bitter Fruit*, 110.

4.3.1 Záměry radikálních nacionalistů: Důstojnost a komunitní kontrola v New Yorku

Díky rozhovorům, které vedla socioložka Claire Jean Kimová s vůdci *December 12th Movement*, známe proklamované důvody, jimiž aktivisté ospravedlňovali svůj bojkot a které přesahovaly cíle spojené s obchodem *Family Red Apple*.¹⁷⁴ Sonny Carson, vůdce hnutí, odůvodňoval bojkot nutností protestu proti bezohlednému chování Korejců a argumentoval, že haitská zákaznice reprezentovala celou komunitu a facka korejského prodavače, kterou jí údajně dal, urazila celou komunitu. Nacionalisté argumentovali tím, že korejský obchodník se svým rasistickým chováním vůči Hait'ance sám připojil k bělošskému rasistickému systému, proti kterému bojovali.

Dlouhodobým záměrem nacionalistů bylo mobilizovat černošskou komunitu, aby bojovala proti závislosti a omezování svých práv.¹⁷⁵ Bylo logické, že aktivisté byli k aktivizaci černošského obyvatelstva ochotni využít lokálních záležitostí, s nimiž se mohli místní obyvatelé ztotožnit, a proto měly velký mobilizační potenciál.¹⁷⁶ Argumenty komunitní kontroly byly používány k vykreslení nepřipustně jednajících Korejců jako cizinců, kteří odpláceli černošskou toleranci rasismem. Podle svého uvažování tedy černošští lídři nezaměřili svůj hněv na nevinnou neúčastníci se skupinu, ale na několik jedinců, kteří se sami svým chováním zapletli do „rasové války“ mezi bělochy a černochoy a postavili se na stranu bělochů, kteří se k černochoům také chovali bez respektu a diskriminovali je.¹⁷⁷

Z výpovědí organizátorů bojkotu je patrné, že celá kampaň byla vedena ve jménu komunitní kontroly a jejím cílem bylo potrestat obchodníky, kteří uráželi černochoy, sjednotit černochoy pod „černou moc“ a zvyšovat jejich povědomí o rasovém utlačování a pomoci jim vládnout ve vlastních životech. Také to měl být další krok k revoluci proti bělošskému systému, který černochoy diskriminoval.¹⁷⁸

Proto bylo při newyorských protestech opakovaně zdůrazňováno, že bojkot není zaměřen proti Korejcům jako etniku. Vůdci protestů se snažili jasně rozlišovat mezi Korejci jako etnikem a dvěma bojkotovanými korejskými obchodníky. Organizátoři

¹⁷⁴ Kim jako jediná prováděla mnoho hloubkových rozhovorů s vůdci různých černošských skupin zapojených v bojkotu i řadovými demonstranty, ale také s těmi Afroameričany, kteří způsob vedení bojkotu odsuzovali. Nelze předpokládat, že vůdci byly vždy zcela upřímní i co se týče např. nezištnosti jejich aktivit ve spojení s jejich osobními politickými ambicemi. I přesto představuje v tomto ohledu její kniha nesmírný přínos, zvláště protože většina ostatních vědců se rozhodla považovat proklamace vůdců bojkotů za irelevantní a nestudovat je. Kim, *Bitter Fruit*, kapitoly 3-4 (s. 53-155).

¹⁷⁵ Kim, *Bitter Fruit*, 110.

¹⁷⁶ Joyce, *No Fire Next Time*, 90.

¹⁷⁷ Kim, *Bitter Fruit*, 127.

¹⁷⁸ Kim, *Bitter Fruit*, 125.

poučovali ty demonstranty, kteří vykřikovali rasistická hesla, že nepřítelem nejsou Korejci, ale systém. Věřili, že bojují proti rasismu a sami nechtěli být za rasisty označováni, aby to nepodřývalo jejich legitimitu.¹⁷⁹

Hlavním cílem útoku ze strany demonstrantů byl „bílý dominantní systém“.¹⁸⁰ Obchodníci „zvenčí“ byli vykreslováni jako prodloužená ruka bělošského systému, nehledě na to z jakého byli etnika.¹⁸¹ Aktivisté se bojkotem snažili získat kontrolu nad děním v komunitě tak, že chtěli ovlivňovat jednání těchto obchodníků „zvenku“.¹⁸²

4.3.2 Boj o politické vedení v New Yorku

Kromě těchto proklamovaných ideologických cílů sociologové upozorňují na to, že se do newyorského bojkotu významně promítl boj o politickou kontrolu černošských sousedství.¹⁸³ Ideologie černošského nacionalismu pomáhala černošským aktivistům získávat politické body proti bělošským politikům, kteří reprezentovali černošská sousedství.¹⁸⁴

Černošské organizace však o vedení komunity bojovaly i mezi sebou. Do bojkotu bylo aktivně zapojeno několik z nich a s postupem času mezi nimi vyvstávaly spory. Nezúčastněné černošské organizace (buď umírněné nacionalistické, nebo ty, které zastávaly názory integrace) vůdce bojkotu otevřeně kritizovaly. To vše může být interpretováno jako boj o podporu rezidentů černošských čtvrtí. V případě *Red Apple Boycott* vedl k tomu, že si radikální nacionalisté z *December 12th Movement* znepráčetili některé místní lídry až do té míry, že bojkotu oponovali.¹⁸⁵ Kritikou postupu *December 12th Movement* chtěly jiné organizace zase získat přízeň místních občanů, kteří s bojkotem nesouhlasili. Jak píše politolog Joyce, v době, kdy probíhal tento bojkot, soutěžily jiné organizace o přízeň komunity pochody a protesty proti jiným kauzám. Vyhrocený postoj *December 12th Movement* mohl být součástí taktiky strhávání pozornosti na sebe za účelem získání podpory a potenciálně i místa zvoleného či nezvoleného vůdce černošské komunity.¹⁸⁶ Právě tento boj o politickou moc mohl

¹⁷⁹ Ibidem, 132.

¹⁸⁰ Ibidem, 133.

¹⁸¹ Ibidem, 126.

¹⁸² Ibidem, 126.

¹⁸³ Lee, „The Dynamics“, 100.

¹⁸⁴ Ibidem.

¹⁸⁵ Joyce, *No Fire Next Time*, 86, Lee, „The Dynamics“, 102.

¹⁸⁶ Joyce, *No Fire Next Time*, 89-90.

podle sociologa Leea, který byl při některých bojkotech osobně přítomný, výrazně přispěl k vyostření a prodloužení protestů vůči korejským podnikatelům.¹⁸⁷

Nacionalisté se pokoušeli i o „afrikanizaci“, či ideologickou indoktrinaci černošských imigrantů původem z různých karibských ostrovů, kteří žili v New Yorku. Lee poukazuje na etnickou rozdílnost mezi Afroameričany a nově příchozími, která je často tak velká, jako mezi dvěma odlišnými rasovými skupinami. Proto bylo obtížné mezi černochoy dosáhnout pocitu solidarity. Černošští nacionalisté proto chtěli vtisknout imigrantům novou identitu, založenou pouze na barvě kůže. Chtěli vytvořit konstrukt „černošského etnika“, aby tuto skupinu mohli pro sebe politicky využít.¹⁸⁸

Zastánce teorie „zprostředkovatelské menšiny“ Min provedl průzkum podpory bojkotu newyorského obchodu „Red Apple“. Vyplývalo z něj, že pouze 27% černošských respondentů z černošských sousedství v New Yorku tento bojkot podporovalo. Pouze 14% respondentů souhlasilo, že by se nemělo nakupovat u Korejců. To naznačuje, že převládající postoj černochoů vůči Korejcům nebyl odmítavý.¹⁸⁹ Radikální projevy černošského nacionalismu nebyly černochoy všeobecně akceptované a podporované, v černošském táboře se proti nim zvedala i opozice. Protestů se obvykle účastnila jen malá skupina lidí, ale díky své hlasitosti dokázali přitáhnout pozornost médií, čímž se nacionalistům podařilo navodit zdání velkého rozsahu bojkotu.¹⁹⁰ Zároveň tak ale černošští vůdci přispěli k zjednodušujícímu obrazu korejsko-černošských vztahů v médiích, která si pouze všímala rasového podtextu.

Podle analýzy provedené v této kapitole je patrné, že pro přeměnu latentních ekonomických, kulturních a sociálních tenzí ve skutečný skupinový konflikt trvalého charakteru jsou klíčovým faktorem organizátoři, kteří se tohoto úkolu zhostí, a využití nástrojů mobilizujících cílovou skupinu. V tomto případě se hojně používaným nástrojem stala ideologie černošského nacionalismu, která je Afroameričany v určitých jejích aspektech všeobecně přijímána. Ať už měli organizátoři bojkotu vlastní ekonomické či politické cíle, nebo bojovali proti „korejskému rasismu“, za ekonomickou kontrolu černošské komunity, anebo za stmelení všech černochoů v Americe a jejich politickou participaci, vždy se jim ideologie černošského nacionalismu velice hodila.

¹⁸⁷ Lee, „The Dynamics“, 102.

¹⁸⁸ Ibidem, 103-4.

¹⁸⁹ Min, *Caught in the Middle*, 97-8.

¹⁹⁰ Yoon, *On My Own*, 206.

Závěr

Nepokojné soužití mezi Afroameričany a korejskými podnikateli, k jejichž střetávání docházelo v chudých centrech amerických velkoměst, dosáhlo vrcholu, alespoň co se mediálního zájmu týče, na počátku 90. let. Díky medializaci newyorského bojkotu, který probíhal po 16 měsíců v letech 1990 a 1991, a losangeleským nepokojům z roku 1992, při nichž bylo zničeno 2500 korejských podniků, se otázka korejsko-afroamerického napětí dostala do centra pozornosti veřejných i akademických debat. Interpretace jejich příčin v médiích byla poplatná rozšířenému americkému autostereotypu „otevřené společnosti, kde má každý rovné šance na úspěch a vše záleží jen na jeho vlastních schopnostech.“ Na tomto základě byl vystavěn konstrukt střetu Korejců a Afroameričanů jako „vzorové menšiny“ a „městské spodiny“. Styl argumentace vypadal asi takto: Vzorní Korejci, kteří v afroamerických čtvrtích tvrdě pracovali a šli za svým americkým snem, byli protipólem zahálčivých a nevzdělaných černochoů, kteří si svou frustraci nad vlastní špatnou životní situací vylévali na úspěšných Korejcích. Konflikt byl vykládán jako důsledek dlouhodobého střetávání rozdílných kulturních norem, ambicí a preferencí členů obou skupin.

Odborníci z různých oblastí společenských věd toto tendenční vysvětlení odmítali a pomocí různých přístupů odkrývali mnoho dalších vrstev problému.

Předně, konflikty se neodehrávaly mezi všemi Korejci a všemi černochoy, jak by mediální interpretace naznačovaly. Názory Afroameričanů na Korejce, kteří podnikali v jejich čtvrtích, se lišily od pozitivních, přes neutrální, až k velmi negativním, a totéž lze říci i o přístupu Korejců k Afroameričanům. Není tedy možné tvrdit, že konflikty zahrnovaly celé etnické skupiny, což dokládá i to, že největší newyorský bojkot z roku 1990-1991 podporovalo podle průzkumu pouze 27% Afroameričanů.

Korejci podnikali v černošských susedstvích s vysokou kriminalitou a každý prodavač měl negativní zkušenosti s krádežemi či dokonce pokusy o loupežná přepadení. Tato zkušenost, která neměla s rasou primárně nic společného, se stala jedním z hlavních elementů v černoško-korejském konfliktu. Posléze si ji prodavači spojili s barvou pleti zákazníků a zobecnili na všechny Afroameričany, čímž se podél etnické hranice utvořily dvě strany konfliktu. Prodavači si zvykli zákazníky podezřívát a sledovat je při nákupu. Na to si pak černošští zákazníci opakovaně stěžovali a pokládali to za neuctivé chování.¹⁹¹ Mezi etnicky odlišnými skupinami pak panovalo trvalé

¹⁹¹ Choi, „Contemplating“, 166-169.

latentní napětí. Všechny akademické interpretace toto do určité míry reflektují a spojují rasové a ekonomické faktory fenoménu a hledají v těchto faktorech vysvětlení příčin konfliktů mezi Afroameričany a Korejci.

Rasovou součástí mozaiky příčin, které dávaly vzniknout konfliktům, byly vzájemné kulturní a etnické předsudky, které někteří černoši i Korejci vůči členům druhé skupiny přijímali a sami vytvářeli. Spjovali si vlastnosti, subjektivně vnímané jako negativní, některých členů druhé skupiny s jejich barvou pleti a zobecňovali je na všechny členy skupiny, kteří se danou fyzickou charakteristikou vyznačovali. Pro Korejce bylo nepřijatelné např. hlučné chování Afroameričanů, protože bylo v rozporu s jejich vlastními kulturními normami, stejně jako malá motivace některých černochů pracovat, jejich odlišný styl výchovy dětí a partnerského soužití. Černoši se zase nemohli smířit s tím, že Korejci k nim byli nepřijemní, otažití, měli podle nich pouze zájem vydělat peníze a černošské komunitě nijak nepřispívali.

V ekonomické a společenské struktuře společnosti vykonávali Korejci zprostředkování obchodního styku mezi bělošskou většinou (výrobci) a Afroameričany (konzumenty). Teorie „zprostředkující menšiny“ chápe konflikt mezi zprostředkovateli a konzumenty jako inherentní v jejich vztahu a to kvůli protichůdným ekonomickým snahám o vlastní prospěch každé skupiny na úkor druhé. Také odlišná etnicita a mizivá snaha zprostředkovatelů o integraci, vnímaná černochoy jako cizost a uzavřenost, u Afroameričanů vyvolávala nepřátelské pocity vůči Korejcům. Podle jiné teorie se Korejci stali terčí černošského hněvu namísto bělochů, kteří residenční segregaci a špatnou ekonomickou situaci černochoy svým diskriminujícím přístupem způsobili a měli tedy pocítit černošský hněv. Útoky na Korejce („obětní beránky“) namísto na bělochy byly umožněny situačními faktory, které jsou typické pro „zprostředkující menšinu“: Korejci byli více viditelní díky své etnické odlišnosti, lehce dostupní, neboť podnikali přímo v černošských čtvrtích, a měli jen velmi malou moc se útočníkům pomstít.

Psychologický a strukturálně-společenský přístup charakterizují konflikty jako výbuchy přítomného napětí, obvykle způsobené drobným incidentem, který přeroste v konflikt dvou skupin. Zásadním nedostatkem těchto přístupů, dle názoru autorky práce je, že ignorují způsob přetavení tenzí v otevřený konflikt dvou skupin, který nabývá formy bojkotu nebo – ve výjimečných případech – až hromadného násilí, a posléze je udržován po dlouhou dobu, v případě bojkotů až několik měsíců. Za relevantní pro vznik konfliktu výše zmíněné přístupy nepovažují mobilizační strategie

Afroameričanů, ani cíle proklamované v průběhu skupinových akcí zaměřených proti Korejcům a proto je nezkoumají.

Politický přístup odmítá vysvětlení konfliktů jako pouhých výbuchů nahromaděného hněvu. I když uznává pravdivost jednotlivých vyzorovaných aspektů soužití Korejců a černošů ostatními badateli, dochází zároveň k závěru, že latentní tenze neposkytují dostatečně silný impuls k udržení dlouhodobé skupinové akce. Proto zkoumá nejen proces vzniku konfliktu, ale i jeho průběh a upozorňuje na důležitou roli boje o moc a postavení mezi jednotlivými černošskými aktivisty a vůdci bojkotů, které se promítaly i do konfliktů mezi Korejci a Afroameričany. V tomto ohledu hrály klíčovou roli způsoby mobilizace černošského obyvatelstva proti Korejcům – vůdci protestů se dovolávali černošského nacionalismu a vzájemné soudržnosti a požadovali ekonomickou kontrolu černošských sousedství černochoy. Organizace protestů a bojkotů, byť někdy sklouzávající k násilí, nebyla tedy primárně namířena proti Korejcům jako takovým, ale spíše mířila do řad Afroameričanů – situace využívali černošští vůdci k prosazení různých komunitních cílů, např. sjednocení nehomogenního černošského obyvatelstva či prosazení kontroly nad ekonomikou černošských čtvrtí. Zároveň se však černošští aktivisté snažili prosadit i vlastní osobní mocenské zájmy.

Jaké tedy byly příčiny konfliktů mezi Afroameričany a americkými Korejci? Dlouhodobé napětí mezi skupinami bylo jistě tvořeno zápornými stereotypy, které si o sobě skupiny vzájemně vytvořily v důsledku osobních zkušeností a také vlivu stereotypů většinové americké společnosti. Napětí nebylo nikterak umenšováno snahou obou skupin o ekonomický profit na úkor druhé skupiny. Klíčovým faktorem pro vznik otevřených a často táhlých konfliktů mezi skupinami byly však často záměry a cíle organizátorů protestních akcí, kteří dokázali latentního napětí využít ve vlastní prospěch a podněcováním protestů či bojkotů doufali v posílení vlastních mocenských pozic, ale i v posílení černošské identity.

Summary

Turbulent coexistence of Korean entrepreneurs and African Americans reached its peak at the beginning of the 1990s in a protracted African American boycott of Korean stores in New York City and during the Los Angeles multiethnic riots. This thesis analyzes various interpretations of the causes of these conflicts and decides which of the causes played the most prominent role in tensions between Koreans and African Americans.

In its effort to seek explanation of the tensions between Koreans and African Americans, the U.S. media often applied the general social constructs for both groups – conflicts were interpreted as a result of contradictory economic interests and cultural norms where the Koreans represented the successful “model minority” while the African Americans were the “urban underclass”. While this interpretation tends to oversimplify the causes of the tensions, the media were able to observe some relevant elements – the importance of economic and cultural cleavages in Korean-African American relations. The coexistence of Korean entrepreneurs and their poor Black customers was not trouble-free, e.g. many Koreans experienced criminal incidents with African Americans. These experiences were subsequently generalized for all African American customers. In spite of that, it must be highlighted that conflicts took place only between some Korean merchants and some African Americans in low-income black neighborhoods.

Another explanation of the tensions between the two groups sees the roots of the conflict in mutually negative stereotyping based on cultural differences. Koreans’ negative stereotypes of African Americans were further reinforced by white American population’s prejudices, to which many Koreans were already exposed in South Korea through American TV shows and encounters with U.S. military personnel. African Americans on the other hand were influenced by their previous negative experience with other non-black merchants who were not treating them with respect.

The Middlemen minority theory sees the causes of the groups’ clashes in their antithetical economic roles (merchant – customer). Together with ethnic differences, they led to negative stereotyping of Koreans in the position of “middlemen”. Furthermore, attacks were facilitated by Koreans’ relative powerlessness to retaliate due to lack of political power.

The above-mentioned interpretations illustrate the multiplicity of explanations of the causes of tensions between the groups, they however fail to explain the transformation of the tensions into an open (often violent) and long-term group conflict. This issue is tackled by the political approach that claims that conflicting aspects of the co-existence are by themselves not sufficient for maintaining a long-term collective protest. That is why the political approach pays particular attention to the role of African American activists who used Black Nationalism as mobilization ideology against the Koreans, with the ultimate goal of achieving economic control of black neighbourhoods. Protest organizers therefore took advantage of the anti-Korean protests as an opportunity for achieving broader ideological goals (such as greater unity of the Black community), but also their own personal entrepreneurial or political interests.

What then were the causes of the conflicts between African Americans and Koreans? Mutual tensions were fueled by disapproving stereotypes created by negative personal experience with some members of the other ethnic group and supported by negative racist stereotypes of the majority society. Tensions were further aggravated by effort of members of both groups to achieve economic profit at the expense of the other group. Open and long-term conflicts owe to African American protest organizers who sought personal power augmentation in mobilizing African Americans against Koreans, usually with help of Black Nationalism ideology.

Seznam použitých pramenů a literatury

Monografie

- Abelmann, Nancy a Lie, John, *Blue Dreams: Korean Americans and Los Angeles Riots* (Cambridge: Harvard University Press, 1997). 272 s.
- Joyce, Patrick D., *No Fire Next Time: Black-Korean Conflicts and the Future of America's Cities* (New York: Cornell University Press, 2003). 219 s.
- Kim, Claire Jean, *Bitter Fruit: The Politics of Black-Korean Conflict in New York City* (New Haven: Yale University press, 2000). 300 s.
- Kim, Kwang Chung (ed.), *Koreans in the Hood: Conflict with African Americans* (Baltimore: The Johns Hopkins University Press, 1999). 250 s.
- Lipset, Seymour Martin, *Dvousečná zbraň: Rub a líc americké výjimečnosti*, (Praha : Prostor, 2003). 380 s.
- Massey, Douglas S., Danton, Nancy A., *American Apartheid: Segregation and the Making of the Underclass* (Cambridge: Harvard University Press, 1994). s. 292.
- Min, Pyong Gap, *Caught in The Middle: Korean Communities in New York and Los Angeles* (Berkeley: University of California Press, 1996). 261 s.
- Min, Pyong Gap, ed., *Asian Americans: Contemporary Trends and Issues*, (Thousand Oaks: Pine Forge Press, 2002). 368.
- Takaki, Ronald, *Strangers from a Different Shore: A History of Asian Americans* (New York: Penguin Books, 1989). 570 s.
- Yoon, In-Jin, *On My Own: Korean Businesses and Race Relations in America* (Chicago: Chicago University Press, 1997). 274 s.

Studie ve sbornících

- Chang, Edward T., „The New Urban Crisis: Korean-African American Relations“, in *Koreans in the Hood: Conflict with African Americans*, ed. Kwang Chung Kim (Baltimore: The Johns Hopkins University Press, 1999), s. 39-59.
- Choi, InChul, „Contemplating Black-Korean Conflict in Chicago“, in *Koreans in the Hood: Conflict with African Americans*, ed. Kwang Chung Kim (Baltimore: The Johns Hopkins University Press, 1999), s. 157-177.

- Kim, Kwang Chung a Kim, Shin, „The Multiracial Nature of Los Angeles Unrest“, in *Koreans in the Hood, Conflicts with African Americans*, ed. Kwang Chung Kim, (Baltimore: The Johns Hopkins University Press, 1999), s. 17-38.
- Kim, Kwang Chung, „Conclusion“, in *Koreans in the Hood: Conflicts with African Americans*, ed. Kwang Chung Kim (Baltimore: The Johns Hopkins University Press, 1999), s. 232-241.
- Lee, Heon Cheol, „The Dynamics of Black-Korean Conflict: A Korean American Perspective“, in *Koreans in the Hood: Conflict With African Americans*, ed. Kwang Chung Kim (Baltimore: The Johns Hopkins University Press, 1999), s. 91-112.
- Lie, John a Abelmann, Nancy, „The 1992 Los Angeles Riots and the “Black-Korean Conflict”“, in *Koreans in the Hood, Conflicts with African Americans*, ed. Kwang Chung Kim (Baltimore: The Johns Hopkins University Press, 1999), s. 75-90.
- Lim, Hy-sop, „The Perception of The United States After Liberation in 1945“, in *Korean Perceptions of the United States: A History of the Origins and Formation*, ed. Young Ick Lew (Seoul: Jimoondang, 2006), s. 307-359.
- Min, Pyong Gap a Kolodny, Andrew, „The Middleman Minority Characteristics of Korean Immigrants in the United States“, in *Koreans in the Hood: Conflicts with African Americans*, ed. Kwang Chung Kim (Baltimore: The Johns Hopkins University Press, 1999), s. 131-154.
- Peller, Gary, „Toward Critical Cultural Pluralism: Progressive Alternatives to Mainstream Civil Rights Ideology“, in *Critical race theory: The key writings that formed the movement*, ed. Kimberlé Crenshaw, et al. (New York: The New Press, 1995), s. 124-158.

Časopisecké studie

- Bonacich, Edna, „A Theory of Middleman Minorities“, *American Sociological Review*, č. 38, (Říjen 1973), s. 583-594,
<http://www.neiu.edu/~circill/benjamin/psci411b/theory.pdf>. (staženo 25. 4. 2011).
- Brezina, Timothy, Winder, Kenisha, „Economic Disadvantage, Status Generalization, and Negative Racial Stereotyping by White Americans“, *Social Psychology*

- Quarterly* 66, č. 4, (2003), s. 402-18, <http://www.proquest.com> (staženo 27. 4. 2011).
- Fernandez, Marylin, Kim, Kwang Chung, „Self-Employment Rates of Asian Immigrant Groups: An Analysis of intergroup and Intragroup Differences“, *The International Migration Review* 32, č. 3 (Podzim 1998), s. 654-681, <http://www.jstor.org> (staženo 28. 4. 2011)
- Gardner, Lindzey, „An Experimental Examination of the Scapegoat Theory of Prejudice“, *The Journal of Abnormal and Social Psychology* 45, č.2, (duben, 1950), s. 296-309, <http://www.ebscohost.com> (staženo 29.4.2011).
- Cheung, King-Kok, „(Mis)interpretations and (In)justice: The 1992 Los Angeles "Riots" and "Black – Korean Conflict"“, *MELUS* 30, č. 3 (Podzim 2005), 3-40, <http://www.jstor.org> (Staženo 21.4.2010).
- Chou, Chih-Chieh, „Critique On the Notion of Model minority: An Alternative Racism to Asian American?“, *Asian Ethnicity* 9, č. 3 (Říjen 2008), s. 219-229, <http://www.ebscohost.com> (staženo 19.4.2011)
- Jo, Moon H., „Korean Merchants in the Black Community: Prejudice Among the Victims of Prejudice“, *Ethnic and Racial Studies* 15, č. 3, (Červenec 1992), s. 395-411, <http://ebscohost.com> (Staženo 17.4.2010)
- Kim, Nadia, „A View from Below: An Analysis of Korean Americans' Racial Attitudes“, *Amerasia Journal* 30, č. 1 (2004), 1-24, http://nadiakimacademic.net/wp-content/uploads/2009/10/Reading_093.pdf (staženo 17. 3. 2011)
- Krysan, Maria, Farley, Reynolds, „Residential Preferences of Blacks: Do They Explain Persistent Segregation?“, *Social Forces* 80, č. 3 (březen 2002), s. 937-980, <http://www.ebscohost.com> (staženo 29.4. 2011).
- Lee, Jennifer, „From Civil Relations to Racial Conflict: Merchant-Customer Interaction in Urban America“, *American Sociological Review* 67, č. 1, (Únor 2002), s. 77-98, <http://www.jstor.org> (staženo 11. 3. 2010)
- Park, Kyeyoung , „Use and Abuse of Race and Culture: Black – Korean Tension in America“, *American Anthropologist* 98, č. 3, (Září 1996), s. 492-499, <http://www.proquest.com> (staženo 23. 4. 2010).
- Pyke, Karen, „'The Normal American Family' as an Interpretive Structure of Family Life among Grown Children of Korean and Vietnamese Immigrants“, *Journal of*

Marriage and Family 62, č. 1, (únor 2000), s. 240-255, <http://proquest.com>
(staženo 15.3. 2010).

Rim, Kathy H., „Model, Victim, or Problem Minority? Examining the Socially
Constructed Identities of Asian Origin Ethnic Groups in California’s Media“,
Asian American Policy Review 16, (2007), s. 37-58, <http://www.ebscohost.com>
(staženo 15.4.2011)

Thornton, Michael C. , Mizuno, Yuko, „Economic Well-being and Black Adult Feeling
Toward Immigrants and Whites, 1984“, *Journal of Black Studies*, (Září 1999), s.
15-44, <http://jstor.org> (Staženo 22.3.2010)

Turner, Jonathan H., „Toward a Unified Theory of Ethnic Antagonism: A Preliminary
Synthesis of Three Macro Models“, *Sociological Forum* 1, No. 3 (Červenec,
1986), s. 403-427, <http://www.ebsco.com> (staženo 26.4.2011).

Periodika

Daly, Michael, „Makin it: The Saga of Min Chul Shin and His Family Fruit Store,“
New York, (20. Prosince 1982): 32-8. http://books.google.cz/books?id=A-gCAAAMBAJ&pg=PA32&lpg=PA32&dq=1982,+new+york:+makin+it+the+saga&source=bl&ots=YKqCHSXz-D&sig=BFMJhAiOBY39KEvOq7ScQMqLAOI&hl=cs&ei=MxG8TZ2kJIzCswbtsJX_BQ&sa=X&oi=book_result&ct=result&resnum=1&sqi=2&ved=0CBgQ6AEwAA#v=onepage&q&f=false (staženo 5.5.2011).

Dunn, Ashley, „King Case Aftermath: A City In Crisis, Looters, Merchants Put
Koreatown Under the Gun Violence: Lacking Confidence in the Police,
Employees and Others Armed Themselves to Protect Mini-mall“, *Los Angeles
Times*, 1.5.1992, http://articles.latimes.com/1992-05-02/news/mn-1281_1_police-car/2. (staženo 8.5.2011).

Serrano, Richard A., Wilkinson, Tracy, „All 4 in King Beating Acquitted, Violence
Follows Verdicts; Guard Called Out, Trial: Governor Deploys Troops at Mayor’s
Request after Arson, Looting Erupt. Ventura County Jury Apparently Was Not
Convinced that Videotape Told the Whole Story“, *Los Angeles Times*, 30.4.
1992, http://articles.latimes.com/1992-04-30/news/mn-1891_1_king-beating/2.
(staženo 19.3.2011).

Ostatní

- „Malcolm X on Racist Violence. Speech by Malcolm X at the London School of Economics, Feb. 11, 1965, to a meeting sponsored by the school's Africa Society“, Webové stránky World History Archives, Hartford Web Publishing, <http://www.hartford-hwp.com/archives/45a/461.html>, (staženo 30.4.2011).
- „Race/Ethnic Population Estimates: Components of Change for California Counties, April 1990 to April 2000,“ Oficiální webová stránka Ministerstva financí státu Kalifornie, http://www.dof.ca.gov/research/demographic/reports/estimates/e-3/by_county_1990-2000/ (staženo 26. dubna 2011).
- Bachu, Amara, „Trends in Marital Status of U.S. Women at First Birth: 1930 to 1994“, U.S. Bureau of Census, <http://www.census.gov/population/www/documentation/twps0020/table2.html>. (staženo 10.5. 2010).
- Dowell Myer, „Special Report: Demographic and Housing Transitions In South Central Los Angeles, 1990 to 2000“, Oficiální stránka University of Southern California, http://www.usc.edu/schools/sppd/research/census2000/pdf/SoCentral_DM.pdf. (staženo 26. dubna 2011).
- Kim, Nadia „The Migration of White Racism to South Korea“ (příspěvek přednesený na Annual Meeting of the American Sociological Association, Boston, MA, 1-4. srpna 2008): 1-21, <http://www.allacademic.com> (staženo 21.4.2010).
- Schnaubelt, Christopher M., „The 1992 Los Angeles Riots, Lessons in Command and Control from the Los Angeles Riots“, webová stránka California State Military Museum, <http://www.militarymuseum.org/LARiots1.html>. (staženo 19.5.2011).
- „Latasha Harlins“, AllExperts, internetová encyklopedie, http://en.allexperts.com/e/l/la/latasha_harlins.htm (staženo 15.5.2011).